

Нацрт - Закон за контрола на индустриски емисии

ГЛАВА I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат правата и должностите на Република Северна Македонија, на општините, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, како и правата и должностите на правните и на физичките лица, во обезбедувањето услови кои се потребни за интегрирано спречување и контрола на загадувањето предизвикано од индустриски активности, како и во обезбедување услови за спречување, или доколку тоа не е возможно намалување на емисиите во воздух, вода и почва и спречување на создавање на отпад, со цел да се постигне високо ниво на заштита на животната средина како целина, заради остварување на правото на граѓаните за здрава животна средина.

Член 2 Примена на законот

(1) Овој закон се применува на:

- Индустриски инсталации кои вршат дејности или активности утврдени во Глава - IV Индустриски инсталации за кои е потребно издавање на А-интегрирани еколошки дозволи од овој закон;
- Големи согорувачки постројки утврдени во Глава V од овој закон, одредби кои се вклучуваат во интегрираната еколошка дозвола без издавање на посебни дозволи;
- Постројки за инцинерација и ко-инцинерација утврдени во Глава VI од овој закон, одредби кои се вклучуваат во интегрираната еколошка дозвола без издавање на посебни дозволи;
- Инсталации кои произведуваат титаниум диоксид. За овие активности се пропишуваат посебни барања утврдени во Глава VIII од овој закон, кои задолжително се земаат предвид при издавање на интегрирана еколошка дозвола;
- Инсталации кои користат органски растворувачи. Овие активности ќе се регистрираат на начин утврден во Глава VII од овој закон, во случаите кога за предметната инсталација не е потребна интегрирана еколошка дозвола;
- Инсталации кои вршат активности од помал обем (Б-Интегрирани еколошки дозволи) утврдени со прописите од поглавје IX од овој закон.

(2) Одредбите од овој закон не се применуваат на истражувачки активности, развојни активности и тестирање на нови производи и процеси.

(3) Во постапките при вршење на инспекцискиот надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор доколку со овој закон не е уредено поинаку.

(4) Во постапките утврдени со овој закон се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка доколку со овој закон не е уредено поинаку.

(5) Ако емисиите на стакленички гасови од некоја инсталација се утврдени во законодавство на ЕУ со кои се регулира ЕУ системот за трговија со емисии (поврзани со активност која се врши во таа инсталација), интегрираната еколошка дозвола не ја вклучува граничната вредност на емисијата за директната емисија на тој гас, освен ако е потребно да се гарантира дека не е направено значајно загадување на животната средина.

(6) На заштитата и унапредувањето на квалитетот и состојбата на медиумите на животната средина: почвата, водата и воздухот, за областите на животната средина, на биолошката разновидност и други природни богатства, како и за заштитата на озонската обвивка и заштита од негативното влијание на човекот врз климатскиот систем покрај одредбите од овој закон, се применуваат и одредбите на законите за одделни медиуми и области на животната средина (во натамошниот текст: посебни закони), доколку не е поинаку утврдено со овој закон.

(7) Сите мерки, стандарди и цели, утврдени со овој или други закони и прописите донесени врз основа на нив се применуваат како минимални барања.

(8) Доколку со одредбите од овој или други закони и прописите донесени врз основа на нив се одредени мерки, стандарди и цели за заштита и унапредување на животната средина, се применуваат мерките, стандардите и целите кои обезбедуваат највисок степен на заштита и унапредување на животната средина.

Член 3

Цели на законот

(1) Цел на овој закон е спречување, намалување и колку што е возможно спречување на загадувањето кое е предизвикано или кое може да настане од спроведување на индустриски активности во согласност со начелото „загадувачот плаќа“, како и начелото „спречување на загадувањето“, преку:

- создавање на рамка со која ќе се овозможи контрола на индустриските активности согласно одредбите на овој закон, делување во изворот на загадувањето, притоа обезбедувајќи разумно управување со природните ресурси, како и земајќи ја во предвид доколку е потребно, економската ситуација и локалните услови каде што се одвива активност, и
- обезбедување на соодветен интегриран пристап за спречување и контрола на емисиите во воздухот, водата и почвата, управување со отпадот, намалување на нивото на бучава, енергетска ефикасност и превенција од несреќи.

Член 4

Дефиниции

(1) Поимите дефинирани во овој закон го имаат следното значење:

1. „Супстанца“ е секој елемент и неговите соединенија со исклучок на радиоактивните супстанции дефинирани согласно прописите за радиоактивност и генетските модифицирани микроорганизми односно организми дефинирани согласно прописите за генетски модифицираните организми;
2. „Опасни супстанции“ се супстанции или препарати, дефинирани согласно прописите за управување со хемикалии, коишто содржат една или повеќе опасни супстанции и својства кои ја загадуваат и оштетуваат животната средина и се опасни по човечкиот живот и здравје со докажани акутни, хронични, токсични и други штетни ефекти;

3. „Загадување“ е директно или индиректно внесување на супстанции, материи, вибрации, топлина или бучава во воздухот, водата или почвата што настанува како резултат на вршењ на дејност или активности управувани од човекот, што може да бидат штетни за здравјето на луѓето или квалитетот на животната средина, коешто исто така може да доведе до оштетување на материјалниот имот, да ги наруши или намали вредностите на другите легитимни начини на користење на животната средина;
4. „Инсталација“ е неподвижна техничка единица во рамките на која се вршат една или повеќе дејности или активности утврдени во овој закон, вклучително и сите други директно поврзани активности на иста локација, кои имаат меѓусебна техничка врска и сите заедно можат да влијаат врз животната средина, а чие работење е регулирано со интегрирана еколошка дозвола издадена согласно овој закон или со општите обврзувачки правила донесени согласно овој закон;
5. „Постројка“ е неподвижна техничка единица во рамките на која се вршат една или повеќе дејности кои опфаќаат и спроведуваат еден технолошки процес, без оглед дали истата работи самостојно или е во склоп на инсталација, а чие работење е регулирано со интегрирана еколошка дозвола издадена согласно овој закон или со општите обврзувачки правила донесени согласно овој закон. Постројките можат да бидат: големи согорувачки постројки, постројки за горење и постројки за согорување;
7. „Емисија“ значи директно или индиректно ослободување на супстанции, материи, вибрации, топлина или бучава од поединечни (точкасти) или дифузни извори во инсталацијата односно постројката во воздухот, водата или почвата;
8. „Гранична вредност на емисија“ е маса изразена преку одредени специфични параметри, концентрација и / или ниво на емисија, која не смее да се надмине во текот на еден или повеќе временски периоди при утврдени референтни услови на работа на инсталацијата односно постројката“;
9. „Референтни услови на работа“ претставуваат сет на мерливи параметри на работа на инсталацијата односно постројката, како што се бројот на работни часови, временски периоди, надворешни услови, квалитет на горива и слично, кои се земаат предвид при утврдувањето дали инсталацијата односно постројката ги почитува граничните вредности на емисија, а кои се определени со интегрираната еколошка дозвола или со општите обврзувачки правила утврдени со овој закон;
10. „Стандард на квалитет на животната средина“ е сет од критериуми кои треба да ги исполнува одделен медиум или област на животната средина во одредено време и при одредени услови, на начин определен со закон и со друг пропис на Република Северна Македонија;
11. „Интегрирана еколошка дозвола“ е пишано одобрување за работа на целата или дел од индустриската инсталација или постројката за согорување, постројката за инцинерација на отпад или постројката за коинцинерација на отпад издадена од Стручниот орган;
12. Општи обврзувачки правила значи гранични вредности на емисија или други услови, најмалку на ниво на сектор, кои се усвоени со намера преку нив директно да се утврдат условите во дозволата;
12. „Општи обврзувачки правила за активности од помал обем, Б-дозволи (Non-Annex I activities)“ се сет на правила во кои се утврдени барања или услови поврзани со заштитата на животната средина за определена дејност, активности, , како што се гранични вредности на емисија, мониторинг, референтни услови за работа, рокови и / или примена на мерки, вклучително и мерки за управување, планирање и известување, кои се донесени согласно овој закон со намера преку нив да се уредат условите за работа на инсталацијата односно постројката кои операторот треба да ги почитува и / или спроведува;
13. „Значителна промена“ е промена настаната со проширување или намалување на капацитетот или обемот на вршењето на дејноста или активноста во инсталацијата односно постројката, која што

предизвикува промена на влијанието врз човековото здравје и животната средина и / или на референтните услови за работа кои биле земени предвид при издавањето на интегрираната еколошка дозвола

14. Постоечка инсталација, е инсталација која што е оперативна согласно постојната фактичка состојба на терен.

14. „Најдобри достапни техники“ се најефективната и најнапредната фаза во развојот на дејностите или активностите и нивните методи на работа кои укажуваат на практична соодветност на конкретните техники за постигнување на граничните вредности на емисии и други услови во интегрираната еколошка дозвола, со цел да се спречи и каде тоа не е возможно, да се намалат емисиите и влијанието врз животната средина, при тоа:

- „Техники“ значи технологија која се користи и начин на кој индустриската инсталација и постројката е проектиран, изградена, одржуван, користена и затворена работа;

- „Достапни техники“ се оние техники кои се развиени до степен кој овозможува примена во соодветен индустриски сектор, во економски и технички одржливи услови, земајќи ги предвид трошоците и предностите, независно дали техниките се користат или се произведени во Република Северна Македонија, се додека истите се разумно достапни за операторот;

- „Најдобри“ значи најефикасни во постигнување на високо општо ниво на заштита на животната средина како целина.

15. „Референтен документ за најдобри достапни техники“ е документ, изработен како резултат на размена на информации издадени од Бирото за интегрирано спречување и контрола на загадувањето на Европа и изготвен за утврдени активности во кој посебно се опишуваат применетите техники, постојаните емисии и нивоа на потрошувачка и техники кои се земаат предвид при утврдување на најдобри достапни техники, како и нивните заклучоци и било кои нови технички во настанување, давајќи посебно внимание на критериумите наведени во член 41 од овој закон;

16. „Заклучоци за најдобри достапни техники“ означуваат документ согласно член 42 од овој закон кој содржи делови од референтниот документ за најдобри достапни техники кои содржат опис, податоци за проценка на применливоста, гранични вредности поврзани со најдобрите достапни техники, мониторингот, достапни техники и соодветни мерки за ремедијација на локацијата;

17. „Нивоа на емисија поврзани со најдобрите достапни техники,“ значат гранични вредности на емисија добиени во нормални услови на работа на индустриската инсталација односно постројка со употреба на најдобри достапни техники или комбинација на најдобри достапни техники, како што е опишано во заклучоците на најдобрите достапни техники, изразени како просек за одреден временски период под референтни услови на работа;

18. „Техника во настанување“ е нова техника за индустриската активност која, доколку се развива комерцијално, би можела да обезбеди повисоко општо ниво на заштита на животната средина но со поголема заштеда на трошоци за разлика од постоечките најдобри достапни техники;

19. „Оператор“ е секое правно или физичко лице, кое управува со работењето и / или има контрола на цела инсталација или нејзин дел и / или постројка определени со овој закон или лице на кое со формален акт му е пренесено овластувањето за донесување на економски одлуки за техничкото функционирање на инсталацијата;

20. „Јавност“ е едно и/или повеќе физички лица и во согласност со закон формирани организации и здруженија на граѓани;

21. „Засегната јавност“ е јавноста којашто е засегната или веројатно ќе биде засегната од или има интерес од донесување на одлука за издавање или измена на интегрираната еколошка дозвола и / или на услови во дозволата и/или регистрација на инсталацијата или постројката согласно овој закон. Здруженијата на граѓани формирани за заштита и унапредување на животната средина согласно закон се сметаат за засегната јавност;

22. „Основен извештај“ означува податоци за состојбата на загаденоста на почвата и подземните води со релевантни опасни супстанции, како и други услови што се утврдени со прописите за процена;
23. „Подземна вода“ означува подземна вода уредена со прописите за водите;
24. „Почва“ е горниот слој на земјината кора, сместена помеѓу камената подлога и површината;
25. „Живина“ се пилињата, мисирките, бисерките, патките, гуските, потполошките, гулабите, фазаните и еребиците кои се одгледуваат или чуваат во заробеништво заради приплод, производство на месо или јајца за консумирање или за надополнување на фондот со дивеч;
26. „Вклучување и исклучување“ значат активностите за започнување или исклучување на која било активност, пуштање на инсталацијата или постројката, опрема или резервоар во или вон работа, во или вон состојба на мирување. Операциите за вклучување и исклучување не вклучуваат почетни и завршни фази од периодични технолошки процеси;
27. „Мониторинг“ е дел од системот за управување што се користи во инсталацијата или постројката за следење на работата на инсталацијата односно постројката, употребата на природни ресурси, емисии, загадувања на подземните води и почвата и создавањето на отпад, за намалување и / или прочистување на емисиите, ракување со отпадот и избегнување несреќи;
28. „Гориво“ е секој/а цврст, течен или гасовит запалив материјал или материја;
30. „Постројки за согорување,“ е секој вид на технички апарат во кој што горивата оксидираат со цел да се искористи топлината добиена на тој начин;
31. „Голема согорувачка постројка“ значи постројка за согорување со номинален топлински влез од најмалку 50 MW;
33. „Постоечки големи постројки за согорување“ се сите постројки за согорување кои имаат добиено интегрирана еколошка дозвола согласно Законот за животна средина, или на кои операторите доставиле целосно барање за интегрирана дозвола согласно тој закон, под услов таквите постројки да бидат пуштени на работа најдоцна до 31 декември во тековната година;
33. „Нови големи постројки за согорување“ се сите постројки кои имаат поднесено барање за добивање на интегрирана еколошка дозвола согласно овој закон;
34. „Оџак“ е структура која содржи еден или повеќе испусти низ кои поминуваат отпадните гасови и се испуштаат во воздухот;
35. „Работни часови“ е времето, изразено во часови, во текот на кое големата постројка за согорување, во целост, или делумно работи и испушта емисии во воздухот, освен за време на нејзиното вклучување и исклучување;
36. „Стапка на десулфуризацијата“ означува сооднос за даден временски период на количината на сулфур која не се емитува во воздухот од постројката за согорување и количината на сулфур која е содржана во цврстото гориво кое се внесува во постројката и коешто истовремено се користи во постројката за согорување;
37. „Домашно цврсто гориво“ означува природно настанато цврсто гориво и извадено локално на подрачје што се наоѓа во Република Северна Македонија, кое е запалено во постројка за согорување која што е посебно дизајнирана и наменета за тоа гориво;
38. „Одредувачко гориво“ означува гориво кое, меѓу сите горива кои се користат во постројката за согорување која користи повеќе видови на горива и која користи дестилациски и преработени остатоци од рафинирањето на сива нафта за сопствени потреби, самостојно или со други горива, има највисоки утврдени гранични вредности на емисии или, во случај кога неколку видови горива имаат иста гранична вредност на емисија, горивото кое има највисока влезна топлинска моќ меѓу тие горива;
39. „Биомаса“ е било кое од следното:

1) производи кои содржат било какви растителни супстанции од земјоделството или шумарство кои можат да се користат како гориво во смисол на искористување на нивната енергетска содржина,

2) следниот отпад:

а) растителен отпад од земјоделство и шумарство,

б) растителен отпад од прехранбената индустрија, кога произведената топлина се користи,

в) влакнест растителен отпад од производство на целулоза и производство на хартија од целулоза, ако е согорена на местото на производство а произведената топлина се користи,

г) отпад од плута,

д) дрвен отпад освен дрвениот отпад кој може да содржи халогени органски соединенија или тешки метали како резултат на обработка на дрво со средства за заштита или премази и кој вклучува особено дрвен отпад настанат при градење и рушење.

40. „Голема постројка за согорување која користи повеќе видови горива“ е секоја голема постројка за согорување која може да користи истовремено или како алтернатива две или повеќе видови на горива;

41. „Гасна турбина“ е секоја ротирачка машина која ја претвара топлинската енергија во механичка работа, составена воглавно од компресор, термички уред во кој горивот се оксидира со цел да се загрее работната течност и турбината, ова ги вклучува и гасните турбини со отворен циклус и комбиниран циклус и гасни турбини во кои ко-генеративен режим, сите со или без дополнително горење;

42. „Гасен мотор“ е мотор со внатрешно согорување кој работи според Отовиот циклус и за согорување на горивото користи искра или во случај на мотор со двојно гориво, компресија;

43. „Дизел мотор“ е мотор со внатрешно согорување кој работи според дизелски циклус и користи компресија за палење на горивото;

44. „Отпад“ означува отпад утврден со прописите за управување со отпад;

45. „Опасен отпад“ означува опасен отпад утврден со прописите за управување со отпад;

46. „Мешан комунален отпад“ е отпад од домаќинствата како комерцијален и индустриски отпад, кој поради својата природа и содржина е сличен на отпадот од домаќинствата освен фракциите кои се наведени во подгрупата 20 01 од Листата на видови отпад („Службен весник на Република Македонија“ бр.68/2004 и 71/2004) и видовите отпад наведени во подгрупата 20 02 од листата;

47. Постојка за инцинерација на отпад“ е секоја неподвижна и подвижна техничка единица и опрема наменета за топлинска обработка на отпадот, со или без искористување на топлината произведена од горењето, по пат на горење со оксидацијата на отпадот како и со други постапки на топлинска обработка, како што се пиролиза, гасификација или плазма процесот, доколку супстанциите кои произлегуваат од третманот последователно се горат;

48. „Постојка за коинцинерација на отпад“ е секаков вид на неподвижни и подвижни технички единици наменети за производство на енергија или производство на материјални производи и кои употребуваат отпад, како редовно или дополнително гориво, или во коишто термички се третира отпадот за отстранување преку горење со оксидација на отпадот како и со други термички процеси на третман, како што се пиролиза, гасификација или плазма процесот, доколку супстанциите кои произлегуваат од третманот последователно се горат;

49. „Номинален топлински влез“ е капацитетот утврден од производителот на печките на постројката за горење или за согорување на отпад и потврден од операторот, земајќи ја предвид пониската калориска вредност на отпадот, изразен како количина на согорен отпад на час;

50. „Диоксини и фурани“ ги означуваат сите полихлорирани дибензо-п-диоксини и дибензофурани за кои се утврдени гранични вредности согласно овој закон и прописите од од областа на на воздухот;

51. „Остаток“ е секој течен или цврст отпад кој се создава од постројката за горење или за согорување на отпад;

64. „Органски соединенија“ се сите соединенија кои го содржат најмалку елементот јаглерод и еден или повеќе од следните супстанции: водород, халогени, кислород, сулфур, фосфор, силициум или азот освен јаглеродни оксиди и неоргански карбонати и бикарбонати;

65. „Испарливи органски соединенија“ се сите соединенија како и фракцијата креозот кои при 293,15 К имаат притисок на пари од 0,01 КПа или имаат соодветна испарливост под одредени услови на користење;

66. „Органски растворувач“ е секое испарливо органско соединение кое, за било што од следното, може да се користи:

(а) сами или во комбинација со други агенси и без да биде подложен на хемиски промени, раствора суровини, производи или отпадни материјали,

(б) како агенс за чистење на растворување на загадувачки материји,

(в) како растворувач,

(г) како дисперзионен медиум,

(д) како регулатор на густина,

(ф) како регулатор на површински притисок,

(е) како пластификатор,

(ж) како конзерватор.

67. „Облога“ е секое соединение, вклучувајќи ги сите органски растворувачи или препарати што содржат органски растворувачи неопходни за негово правилно нанесување, кој што се користи за да обезбеди филм со декоративен, заштитен или друг функционален ефект врз површината;

68. „Зона“ е дел од територијата на Република Северна Македонија за целите на проценка и управување со квалитетот на воздухот;

69. „Решение за регистрација“ е решение издадено од Стручниот орган со кое одредена инсталација или постројка согласно овој закон е регистрирана во Националниот Регистар за контрола на емисиите од индустриските активности од член 16 од овој закон и кое се смета дека инсталацијата односно постројката го исполнила законскиот услов за да може да работи односно да започне да работи и со тоа да ја врши својата дејност или активност;

70. „Стручен орган“ е органот формиран согласно Законот за животна средина – Управа за животна средина;

71. „Органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштита на животната “ е Министерството за животна средина и просторно планирање.

Глава II

НАЧЕЛА НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 5

Начело на загадувачот плаќа

Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за ремедијација и да плати правичен надомест за штетата причинета врз животната средина, како и да ја доведе животната средина, во најголема можна мера, во состојба како пред оштетувањето.

Член 6

Начело на превенција на загадувањето

Мерките и активностите за заштита на животната средина се преземаат пред да дојде до штетни последици од индустриските активности со поставување на правила кои се креираат за да спречат, или доколку тоа не е возможно, да ги намалат емисиите во воздух, вода и почва и да спречат содавањена отпад, за да се постигне високо ниво на заштита на животната средина како целина.

Член 7

Начело на интегрирано спречување и контрола на загадувањето кое произлегува од индустриското загадување

Индустриските активности утврдени во овој закон се вршат исклучиво согласно условите утврдени во интегрираната еколошка дозвола која е усогласена со надлежните органи, односно се вршат согласно општите обврзувачки правила со цел да се обезбеди спречување и контрола на загадувањето преку интегрирање на сите извори на загадување што можат да произлезат од индустриските активности

Член 8

Начело на супсидијарност

Општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, во рамките на своите надлежности определени со закон, имаат право и должност на своето подрачје да ги преземаат сите мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина од индустриските активности, кои не се во исклучива надлежност на државните органи.

Член 9

Начело на пропорционалност

Системот за заштита на животната средина од индустриски активности се заснова на усвојувањето и на спроведувањето на законите, плановите, програмите и одлуките кои обезбедуваат пропорционалност меѓу потребите за развој и потребите за заштита на животната средина.

Член 10

Начело на претпазливост

Доколку постои основано сомневање дека одредена индустриска активност може да предизвика штетни последици врз животната средина, се преземаат неопходни мерки за заштита пред да стане достапен научниот доказ дека такви штетни последици би можеле да настанат.

Член 11

Начело на учество на јавноста и пристап до информации

Органите кои се надлежни за постапките на издавање на дозволи согласно одредбите на овој закон, органите на државната власт, органите на општината и на градот Скопје, се должни да ги обезбедат сите потребни мерки и да пропишат постапки со кои се обезбедува остварување на правото на пристап до информации и учество на јавноста во донесувањето на одлуките кои се однесуваат на заштита на животната средина од спроведувањето на индустриските активности, како и да обезбедат навремена и ефективна можност за учество во долунаведените постапки:

- (а) издавање на дозвола за нови инсталации;
- (б) издавање на дозвола за било каква значителна промена.

Член 12

Начело на пристап до правда

Целта на законот е да обезбеди еднаков пристап на граѓаните и другите лица определени со овој закон до институциите на системот, за запознавање, остварување и за ефективна правна помош, согласно со начелото за еднаков пристап до правдата.

Глава III ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Член 13

Обврска за поседување на интегрирана еколошка дозвола или регистрација

(1) Инсталациите односно постројките кои вршат дејности или индустриски активности утврдени во овој закон се должни да поседуваат интегрирана еколошка дозвола, односно да поседуваат решение за регистрација, издадени на начин и под услови утврдени со овој закон.

(2) Интегрирана еколошка дозвола се должни да имаат следните инсталации односно постројки:

- индустриски инсталации кои се уредени со поглавјето IV од овој закон;
- големи согорувачки постројки кои се уредени со поглавјето V од овој закон;
- постројки за инцинерација или постројки за коинцинерација на отпад кои се уредени со поглавјето VI на овој закон;
- инсталации кои произведуваат титаниум диоксид кои се уредени со поглавјето VII од овој закон.
- инсталации од помал обем (Б-дозволи) кои се уредени со поглавјето IX од овој закон.

(3) Решение за регистрација се должи да имаат следните инсталации односно постројки

- инсталации кои употребуваат органски растворувачи кои се уредени со поглавјето VIII од овој закон.

(4) Индустриските инсталации од ставот (2) на овој член можат да отпочнат со работа само по претходно добиена интегрирана еколошка дозвола или со одобрена измена на постоечката дозвола издадена од Стручниот орган согласно одредбите на овој закон, како и согласно условите утврдени во дозволата согласно овој закон.

(5) Инсталациите односно постројките од ставот (3) на овој член не можат да отпочнат со работа без да имаат решение за регистрација ниту да отпочнат со работа пред да добијат решение за регистрација од Стручниот орган издадено согласно одредбите на овој закон.

(6) Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот за животната средина (во понатамошниот текст: министерот) ги определува видот на дејностите и активностите на инсталациите и постројките од став (2)

Член 14

Обврски на операторот во случај на хаварии и несреќи

(1) Доколку како резултат на работата на инсталацијата, се случи несреќа или хаварија која значително ќе влијае врз животната средина, здравјето на луѓето, благосостојбата, имотот и културното наследство, операторот е должен веднаш да:

- го известува стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина, како и надлежните органи за заштита и спасување.

- превземе итни мерки за ограничување на последиците од несреќи и хаварии во животната средина и спречување на можни понатамошни несреќи и хаварии;

(2) Државниот инспекторат за животна средина, односно овластениот инспектор за животна средина, доколку е потребно, ќе побара од операторот да превземе соодветни интервентни мерки со цел да ги намали можните последици врз животната средина и да ги спречи можните понатамошни несреќи и хаварии.

(3) Во случаите од став (2) на овој член Државниот инспекторат за животна средина е должен да го извести Стручниот орган, односно овластениот инспектор за животна средина е должен да го извести градоначалникот на општината односно на градот Скопје со цел преземање на интервентните мерки кои ќе ги ограничат последиците од несреќата односно хаваријата врз животната средина.

Член 15

Обврски на операторот за почитување на барањата во интегрираната еколошка дозвола односно општите обврзувачки правила за активностите со помал обем (Б-инсталации)

1) Операторот на инсталација или постројка од член 13 од овој закон е должен да ги почитува, да постапува и да презема мерки кои имаат за цел исполнување на барањата утврдени во интегрираната еколошка дозвола односно исполнување на барањата утврдени во општите обврзувачки правила за активностите од помал обем (Б-инсталации) донесени согласно член 39.

2) Во случај кога условите во дозволата се прекршуваат, операторот е должен:

(а) веднаш да го извести Стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина;

(б) веднаш да преземе мерки со кои ќе се обезбеди усогласеност со условите во дозволата во што е можно пократок рок;

(в) веднаш да го извести Стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот Инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина за преземените и спроведените мерки согласно овој член;

3) Стручниот орган, општината односно Град Скопје е должен да побара од операторот да превземе дополнителни мерки со цел да се отстрани неисполнувањето на условите од дозволата.

4) Доколку како резултат на неисполнувањето на условите во дозволата може да настане директно и значајно негативно влијание врз животната средина и здравјето на луѓето, Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина со решение ќе го забрани работењето на инсталацијата или дел од неа се додека активностите не се усогласат со условите во дозволата.

5) Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина е должен записниците и решенијата од извршените инспекциски надзори да ги достави до стручниот орган за издавање на интегрираните еколошки дозволи, општината односно Град Скопје.

Член 16

Национален Регистар на индустриски инсталации

(1) Стручниот орган води Национален Регистар на индустриски инсталации (во понатамошниот текст: Регистар) кои се предмет на уредување согласно член 13 од овој закон.

(2) Регистарот содржи податоци за:

- поднесени барања за интегрирани еколошки дозволи;
- инсталации кои користат органски растворувачи, во случаите кога за предметната инсталација не е потребна интегрирана еколошка дозвола;
- издадени решенија за интегрирани еколошки дозволи;
- издадени потврди за регистрација на инсталации кои користат органски растворувачи;
- поднесени барања за измена на интегрирани еколошки дозволи;
- издадени решенија за измена на интегрираните еколошки дозволи;
- решенија за одземање на интегрирани еколошки дозволи;
- извештаи и решенија од извршени инспекциски надзори,
- барања за пренос
- издадени решенија за пренос на дозвола,
- решенија за отфрлање на барање, и
- др. документи кои се поврзани со работата на инсталациите и предмет на уредување на овој закон.

(3) Регистарот се води електронски и истиот е достапен на веб страната на стручниот орган.

(4) Министерот ја пропишува формата и содржината на Национален Регистар на индустриски инсталации и формата и содржината на регистарот кој го водат општините за инсталации кои се наоѓаат на нивна територија.

(5) Општините водат Регистар за инсталациите кои се наоѓаат на нивната територија (Локален регистар). Регистарот кој што го водат општините е дел од Регистарот од став (1) од овој член.

(6) Стручниот орган е должен редовно да го ажурира Регистарот.

Член 17

Оцена на влијанието врз животната средина

Операторот кој управува со Инсталацијата односно постројката може да поднесе барање за А или Б интегрирана еколошка дозвола односно барање за регистрација во Националниот односно Локалниот регистар само по претходно добиено решение за одобрена Студија за оцена на влијанието врз животната средина односно решение за одобрен елаборат за животната средина согласно прописите за животната средина.

Член 18

Гранични вредности на емисиите во животната средина

(1) Операторот на инсталацијата или постројката од член 13 став (2) алинеа 1, 2, 3, 4 од овој закон е должен емисиите во воздухот, водата или почвата, како и нивоата на бучавата, што се испуштаат од вршењето на дејноста или активноста да ги сведе во рамките на граничните вредности што се утврдени во прописите со кои се уредува одделната област или медиум на животната средина, овој закон и/или прописите донесени врз основа на овој закон, заклучоците за најдобрите достапни техники (во понатамошниот текст: НДТ заклучоци), како и/или согласно барањата пропишани во интегрираната еколошка дозвола.

(2) Операторот на инсталацијата или постројката од член 13 став (2) алинеа 5 од овој закон е должен емисиите во воздухот, водата или почвата, како и нивоата на бучавата што се испуштаат од вршењето на дејноста или активноста да ги сведе во рамките на граничните вредности што се утврдени со прописите со кои се уредува одделната област или медиуми на животната средина во овој закон и /или прописите донесени врз основа на овој закон, како и согласно општите обврзувачки правила за активностите од помал обем (Б-инсталации)

Член 19

Мониторинг на емисиите што се испуштаат во животната средина

1) Операторот на инсталацијата или постројката од член 13 став (2) алинеа 1, 2, 3, 4 од овој закон е должен да спроведува мониторинг на емисиите што се испуштаат во животната средина на начин како што е утврдено во барањата пропишани во интегрираната еколошка дозвола, која е во согласност со прописите со кои се уредува одделната област или медиум на животната средина, прописите донесени врз основа на овој закон, и НДТ заклучоците.

2) Операторот на инсталацијата или постројката од член 13 став (2) алинеа 5 од овој закон е должен да спроведува мониторинг на емисиите што се испуштаат во животната средина на начин утврден во прописите со кои се уредува одделната област или медиум на животната средина, во овој закон и/или прописите донесени врз основа на овој закон, како и согласно општите обврзувачки правила за активностите со помал обем (Б-инсталации)

3) Стручниот орган ја пропишува фреквенцијата за следење на загадување на почвата и подземните води утврдени во член 35 став 5 (б) од овој закон, која се врши најмалку еднаш на пет години за подземните води, и најмалку еднаш на десет години за почвата, доколку поинаку не е утврдено во дозволата.

Член 20

Должност за чување на документацијата и доставување на информации

1) Операторот на инсталацијата односно постројката, која е предмет на уредување во овој закон е должен да ги чува сите документи и информации во врска со работењето на инсталацијата односно постројката кои се однесуваат на барањето за интегрираната еколошка дозвола или регистрација, издавањето на интегрираната еколошка дозвола или решението за регистрација, резултатите од мониторингот, како и документите од инспекцискиот надзор за период од најмалку десет години од денот на нивното издавање односно најмалку десет години по престанокот на работа на инсталацијата односно постројката.

2) Операторот на инсталацијата односно постројката од член 13 став (2) алинеа 1, 2, 3, 4 и став (3) од овој закон е должен документите од став (1) на овој член да ги направи достапни до Стручниот орган и Државниот инспекторат за животна средина и на нивно барање да ги достави сите потребни податоци и информации со кои располага, а се поврзани со работата на инсталацијата односно постројката.

3) Операторот на инсталацијата од член 13 став (2) алинеа 5 од овој закон е должен документите од став (1) на овој член да ги направи достапни на барање на Општината односно градот Скопје или на овластениот инспектор за животна средина и на нивно барање да ги достави сите потребни податоци и информации со кои располага, а се поврзани со работата на инсталацијата односно постројката.

4) Операторите на инсталациите односно постројките кои се предмет на уредување со овој закон се должни да поднесат до надлежните органи од член 13 од овој закон, до 31-ви Март секоја годинагодишен извештај за животна средина кој ја покрива претходната календарска година.

Член 21

Објава на информации

(1) Барањето за интегрирана еколошка дозвола, нацрт интегрираната еколошка дозвола, решенијата за издавање односно одбивање да се издаде интегрирана еколошка дозвола, интегрираната еколошка дозвола, решенијата за измена на интегрираната еколошка дозвола (вклучувајќи го и преносот), резултатите од мониторингот на животната средина во сопственост на операторот и документи издадени од инспекцискиот надзор на животната средина на инсталациите се јавни документи.

(2) Решенијата за издавање, измена, пренос, отфрлање на барање и одземање на интегрирана еколошка дозвола, како и нивните измени се достапни на веб-страницата на стручниот орган.

(3) Информациите во врска со мерките преземени при конечен прекин на работата на инсталацијата во согласност со член 53 од овој закон и другите информации кои ги поседува стручниот орган согласно условите во интегрираната еколошка дозвола исто така, треба да бидат достапни на веб-страницата на стручниот орган.

(4) Информациите кои се однесуваат на дизајнот односно на дејноста или активностите на зградата или инсталацијата, составот или употребата на одредени суровини, хемикалии или други материјали или производи може да се третираат како информации со ограничен пристап, доколку таквите информации се достават како посебен дел од барањето за интегрирана еколошка дозвола и се јасно означени како „деловна тајна“.

(5) Информациите од став (4) од овој член се информации со ограничен пристап и стручниот орган со решение ги определува како такви, притоа имајќи го предвид јавниот интерес за откривање на информациите. Стручниот орган ќе ги открие информациите до степен до кој не содржат деловни тајни, согласно прописите за слободен пристап до информации.

Глава IV

ИНДУСТРИСКИ ИНСТАЛАЦИИ ЗА КОИ Е ПОТРЕБНО ИЗДАВАЊЕ НА А-ИНТЕГРИРАНИ ЕКОЛОШКИ ДОЗВОЛИ

Општи одредби

Член 22

Дејности и активности во индустриските инсталации или постројки

- 1) Операторите на инсталациите од член 13 став (2) од овој закон кои вршат дејности или активности, промени на постоечките дејности или активности на територијата на Република Северна Македонија можат да ги вршат истите само со претходно добиена интегрирана еколошка дозвола или со одобрена измена на постоечката дозвола издадена од Стручниот орган согласно одредбите на овој закон, како и согласно условите утврдени во дозволата согласно овој закон.
- 2) За индустриските постројки од член 13 став (2) алинеи 2, 3 и 4 од овој закон се применуваат дополнителни барања утврдени во овој закон и не им се издаваат посебни дозволи, дополнителните барања се вклучуваат во интегрираната еколошка дозвола.
- 3) Стручниот орган може да издаде една интегрирана еколошка дозвола за една или повеќе инсталации или постројките кои се управувани од еден ист оператор доколку се наоѓаат на иста локација, при што условите утврдени во дозволата обезбедуваат секоја инсталација или постројка да ги исполни барањата утврдени во овој закон.

Член 23

Општи обврски на операторот на А – интегрирана еколошка дозвола

- 1) Операторот на инсталацијата која поседува А-интегрирана еколошка дозвола своите активности ги врши на начин со кои ќе обезбеди:
 - (а) преземање на сите неопходни мерки за спречување на загадувањето;
 - (б) примена на најдобрите достапни техники во инсталацијата односно постројката согласно овој закон
 - (в) да не се предизвикува значајно загадување врз животната средина и негативно влијание врз здравјето на луѓето;
 - (г) спречување на создавање на отпад согласно стратешките и планските документи од областа на управувањето со отпад и прописите за управување со отпад;
 - (д) постапување со создадениот отпад согласно хиерархијата за управување со отпад и во согласност со прописите за управување со отпад, односно ќе се овозможи негова повторна употреба, рециклирање или преработка или, доколку е технички и економски неизводливо, ќе обезбеди негово отстранување на начин со кој ќе се избегне или намали било какво влијание врз животната средина;
 - (ѓ) почитување на условите за работа што се утврдени во интегрираната еколошка дозвола
 - (е) примена на енергетска ефикасност согласно прописите за енергетска ефикасност прописите за климатска акција и овој закон
 - (ж) нивоата на емисии што се испуштаат во животната средина да бидат усогласени со условите утврдени во интегрираната дозвола или прописите на кои упатува
 - (з) преземање на сите потребните мерки со кои ќе се избегнат несреќи и ќе се ограничат нивните последици;
 - (с) преземање на сите неопходни мерки по престанок на работата на инсталацијата односно постројката со цел избегнување на секаков ризик од загадување на животната средина, како и враќање на локацијата на инсталацијата односно постројката во задоволителна состојба согласно член 52 на овој закон

Член 24

Стандарди за квалитет на животната средина

- 1) Во интегрираната еколошка дозвола се пропишуваат мерки за работа на индустриската инсталација односно постројката кои обезбедуваат заштита на животната средина заради постигнување на стандардите за животната средина содржани во прописите за животната средина.
- 2) Доколку со стандардите содржани во прописите за животната средина се утврдени построги барања за заштита на животната средина отколку оние кои би можеле да се постигнат со примена на најдобрите достапни техники, во интегрираната еколошка дозвола ќе се пропишат дополнителни мерки со цел исполнување на пропишаните стандарди, притоа нема да се исклучат другите мерки кои е потребно да се преземат за да се постигнат стандардите за животната средина.

Постапка за издавање на А- интегрирана еколошка дозвола

Член 25

Барање за добивање на А-интегрирана еколошка дозвола

- 1) Операторот на инсталација односно постројка утврдена со член 13 став (2) алинеа 1, 2, 3, 4 од овој закон, е должен да поднесе барање за добивање на А-интегрирана еколошка дозвола за работа на таа инсталација односно постројка (во понатамошниот текст: барање).
- 2) Барањето од став (1) на овој член се доставува до Стручниот орган во девет примероци, во тврда копија (три копии) и електронска форма (шест копии).
- 3) Барањето од став (1) на овој член задолжително ги содржи најмалку следните информации:
 1. Податоци за операторот односно подносителот на барањето, како и назив, адреса и координати на инсталацијата, односно постројката;
 2. Опис на инсталацијата односно постројката, нејзините технички делови и директно поврзаните активности кои се вршат во инсталацијата;
 3. Податоци за управување и контрола на инсталацијата односно постројката;
 4. Податоци за суровини, помошни материјали и други супстанции што се користат, како и енергијата што се користи или произведува во инсталацијата односно постројката;
 5. Податоци за начинот на ракување со материјалите/суровините;
 6. Податоци за изворите на емисии (точкасти и фугитивни), кои се испуштаат во животната средина од инсталацијата односно постројката;
 7. Опис на состојбата на локацијата и влијанието на активноста на инсталацијата врз животната средина;
 8. Основен извештај согласно член 51 од овој закон
 9. Опис на природата и количината на емисиите кои се очекуваат од инсталацијата односно постројката во секој од медиумите и идентификација на значителни ефекти на емисиите врз животната средина;
 10. Опис на технологиите и другите техники за спречување или доколку тоа не е можно, намалување на емисиите на загадувачките материји;
 11. Опис на мерки за спречување, подготовка за повторно користење, рециклирање и преработка на отпадот генериран од инсталацијата односно постројката;
 12. Опис на точките на мониторинг на емисиите и земање на примероци;
 13. Еколошки аспекти и НДТ;

14. Опис на други планирани мерки од превентивен карактер за усогласување со основните обврски на операторот по однос на случаевите на хаварии и несреќи.
15. Опис на главните алтернативи на предложената технологија, техники и мерки студирани од страна на барателот
16. План за подобрување
17. Предложени мерки за ремедијација, престанок со работа на инсталацијата, повторно започнување и грижа за животната средина по престанок на активностите;
18. Нетехничко резиме
19. Изјава за вистинитоста на сите доставени податоци и одговорноста за истите.

4) Операторот во прилог на барањето доставува и други дополнителни податоци, придружна документација, табеларни прикази и прилози за образложување на наводите содржани во став (3) на овој член.

5) Информациите согласно барањата за оцена на влијанијата врз животната средина или безбедносниот извештај, согласно одредбите од прописите за животната средина, како и други информации согласно барањата кои произлегуваат од став (1) на овој член, а се резултат на обврски пропишани во други прописи, можат да бидат дадени во прилог на барањето.

6) Информациите кои се однесуваат на проектирање на објектите во кои се вршат дејностите или активностите, технолошките процеси, составот или употребата на одредени сировини, хемикалии или други материјали или производи операторот може да ги определи како информации со ограничен пристап, поради што е потребно таквите информации да ги приложи како посебен дел кон барањето во затворен плик кој е јасно означен со зборовите „деловна тајна“.

7) Информациите од став (6) од овој член се информации со ограничен пристап, кои Стручниот орган е должен да ги разгледа и имајќи предвид дека јавниот интерес не може да биде загрозен со ограничување на пристапот на јавноста до информациите, е должен да донесе решение со кое истите ги определува како информации со ограничен пристап. При донесување на решението, согласно прописите за слободен пристап до информации, Стручниот орган е должен информациите да ги направи достапни до јавноста до оној степен до кој не содржат податоци кои откриваат деловни тајни.

8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува формата и содржината на барањето од став (1) од овој член, како и начинот на доставување на барањето.

Член 26

Постапување со барањето за А-интегрирана еколошка дозвола

1) Во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето од член 25 на овој закон, стручниот орган може да побара дополнување на барањето и во зависност од видот на недостатоците и достапноста на податоците, при што се определува рок за дополнување на барањето кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 90 дена од денот на приемот на барањето за дополнување во писмена форма.

2) Доколку стручниот орган бара дополнување на барањето, рокот потребен за издавање на интегрираната еколошка дозвола започнува да тече од денот на приемот на дополнетото барање со податоците наведени во известувањето од ставот (1) на овој член.

3) Доколку операторот не го достави дополнувањето на барањето во рокот наведен во став (1) од овој член, Стручниот орган е должен во рок од 8 дена од денот на истекот на рокот да донесе решение со кое го отфрла барањето за добивање на дозволата како некомплетно.

4) Против решението од ставот (3) на овој член барателот може да поднесе жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од приемот на решението

Член 27

Усогласување во врска со барањето

(1) Стручниот орган е должен, во рок од десет работни дена од денот на приемот на комплетното барање, да достави по еден примерок, до:

(а) органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството;

(б) органите на државната управа кои ги уредуваат дејностите или активностите кои би се вршеле во инсталацијата (во натамошниот текст: другите надлежни органи);

(в) општината или градот Скопје на чие подрачје се наоѓа инсталацијата; и

(г) Државниот инспекторат за животна средина

(2) Органите од ставот (1) алинеи (а), (б), (в) и (г) на овој член имаат право да достават во писмена форма свои мислења и забелешки по однос на барањето во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето. Доколку во определениот рок наведените органи на државната управа не достават мислења и забелешки, се смета дека немаат забелешки по однос на барањето.

(3) Давањето на мислење во определениот рок од став 2 на овој член не го ограничува правото на градоначалникот на општината и градоначалникот на градот Скопје да поднесе дополнително мислење во текот на понатамошното водење на постапката за издавање на интегрираната еколошка дозвола.

Член 28

Објавување на барањето за А-интегрирана еколошка дозвола

(1) Во рок од седум работни дена од денот на приемот на комплетното барање, стручниот орган е должен да го објави барањето согласно став (3) и (4) од овој член во најмалку два дневни весници достапни на целата територија на Република Северна Македонија, каде едниот ќе биде на јазикот кој што го зборуваат 20% на граѓаните кои зборуваат на официјален јазик различен од македонскиот јазик, и на својата интернет страница. Објавата во дневниот весник е на трошок на барателот на дозволата.

(2) Градоначалникот на општината на чие подрачје се наоѓа инсталацијата е должен во рок од седум работни дена од приемот на комплетното барање, истото да го објави на веб страната на општината.

(3) Објавата на барањето од став (1) од овој член задолжително ги содржи следните податоци:

1. Име и седиште на правното лице (барателот на интегрирана еколошка дозвола);

2. Локација на инсталацијата;

3. Краток опис на активностите на инсталацијата;
4. Информации за тоа каде барањето и придружните материјали се достапни за разгледување, вклучувајќи и упатување до веб-страницата каде е достапно барањето;
5. Детали за контакт на издавачот на дозволата;
6. Информации за тоа како јавноста ќе биде вклучена и информирана во текот на постапката;
7. Информации за тоа дали се водат консултации со други држави во согласност со член 30 и 31 од овој закон.

(4) Објавата од став (1) од овој член се врши во стандардна форма и големина, видлива за јавноста.

(5) Стручниот орган е должен, паралелно со објавата, да обезбеди јавен пристап до комплетното барање доставено од операторот, со исклучок на доверливите информации дефинирани како такви согласно националното законодавство, за засегнатата јавност, вклучувајќи ги и граѓанските здруженија формирани со цел на заштита на животната средина. Комплетното барање ќе биде објавено во електронска форма преку интернет, како и ќе биде достапна во тврда копија во просториите на стручниот орган и на Општината во која се наоѓа инсталацијата. Информациите кои што ќе бидат дополнително доставени во текот на постапката ќе бидат достапни за јавноста, исто така ќе бидат објавени на веб страницата каде што е објавено барањето.

Член 29

Издавање на интегрирана еколошка дозвола

(1) Стручниот орган донесува решение со кое се издава А-интегрирана еколошка дозвола во кое се наведуваат условите за работа на инсталацијата со А-интегрирана еколошка дозвола во шест примероци.

(2) Три примероци од интегрираната еколошка дозвола ги задржува стручниот орган. Примерок од А-Интегрираната еколошка дозвола се доставува до Операторот, Државниот инспекторат за животна средина и до општината на чија територија се наоѓа инсталацијата и копија до градот Скопје кога инсталацијата е на територијата на градот Скопје.

(3) За инсталациите за кои е задолжителна оцена на влијанијата врз животната средина, интегрирана еколошка дозвола може да се издаде само по претходно донесено решение со кое се дава согласност на студијата за оцена на влијанието на проектот, издадено согласно Законот за животната средина.

(4) Жалба против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе од страна на засегнати правни и физички лица, како и од здруженија на граѓани основани заради унапредување и заштита на животната средина, до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од објавувањето на решението. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

(5) Против решението од ставот (1) на овој член операторот може да поднесе жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена единствено во однос на задолжителните услови утврдени во дозволата, а кои не биле предвидени во нацртот на дозволата или за кои операторот дал забелешки, а не биле прифатени од страна на Стручниот органот на државната управа за работите од областа на животната средина. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

(6) Решението од ставот (1) на овој член се издава врз основа на увид во инсталацијата и нејзината работа заради утврдување на исполнувањето на барањата утврдени во интегрираната еколошка дозвола, што го спроведува стручниот орган. Увидот во инсталацијата се врши во координација со Државниот инспекторат за животна средина

(8) Условите во Интегрираните еколошки дозволи подлежат на ревизија, секои седум години.

Член 30

Постапување со барањето во случај на прекугранични влијанија кога инсталацијата е на територија на Република Северна Македонија

(1) Кога Стручниот орган, врз основа на содржината на барањето, оцени дека вршењето на дејностите или активностите во индустриската инсталација односно постројка за која се бара издавање на дозвола може да предизвика негативни влијанија врз животот и здравјето на луѓето и врз животната средина на територијата на друга држава, во согласност со обврските кои произлегуваат од меѓународните договори кои ги ратификувала Република Северна Македонија, ќе побара органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животна средина (во понатамошниот текст: органот за животна средина) да им ги достави податоците од објавата на барањето од член 28 став (3) од овој закон до стручниот орган за животна средина на засегнатата држава.

(2) Стручниот органот за животна средина е должен преку органот на државната управа надлежен за вршење на надворешните работи, да ги достави податоците од став (1) на овој член до другата засегната држава со барање да се произнесе дали надлежните органи на таа држава се заинтересирани да учествуваат во постапката за издавање на дозволата за индустриската инсталација односно постројка во Република Северна Македонија.

(3) Во случај кога засегнатата држава од став (2) на овој член се изјасни дека е заинтересирана да учествува во постапката за добивање на дозволата за индустриската инсталација односно постројка, Стручниот орган е должен, од денот на приемот на известувањето, на стручниот орган на другата држава да му обезбеди еднаков третман како и на домашната јавност, и да му ги направи достапни податоците на ист начин како што ги прави и за домашната јавност, согласно правилата и постапките утврдени во меѓународните договори кои ги ратификувала Република Северна Македонија, а кои се однесуваат на оценка на прекуграничното влијание врз животната средина, како и на овој закон.

(4) Стручниот орган е должен да ги достави до заинтересираната држава сите забелешки од консултацијата со јавноста во рок од 15 дена од денот на неговото изготвување.

(5) Трошоците за постапката поврзани со прекуграничните консултации, трошоците за превод на податоците и документите на јазикот на засегнатата држава, како и трошоците за доставување на документите до засегнатата држава поврзани со издавањето на дозволата ќе бидат на товар на барателот на дозволата.

(6) Во случај кога дејноста или активноста за која се бара издавање на дозвола е предмет на оценување на прекугранично влијание врз животната средина во фаза на проект, Стручниот орган е должен, преку органот за животна средина да ја извести засегнатата држава за мислењата што ги добила во таа постапка како и за нејзиниот исход.

Член 31

Постапување со барањето во случај на прекугранични влијанија кога инсталацијата е на територија на друга држава

(1) Доколку органот за животна средина добие известување од друга држава за покрената постапка за издавање дозвола на индустриска инсталација односно постројка, чијашто работа би можела да има негативно влијание врз здравјето на луѓето и врз животната средина на територијата на Република Северна Македонија, е должен веднаш да спроведе постапка за оцена на засегнатоста на Република Северна Македонија од работата на таквата инсталација односно постројка согласно правилата и постапките утврдени во меѓународните договори кои ги ратификувала Република Северна Македонија а кои се однесуваат на оцена на прекуграничното влијание врз животната средина, како и согласно овој закон.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член органот за животна средина е должен, во рок од 8 дена од денот на приемот на известувањето, да го извести стручниот орган на другата држава дали има намера да учествува во постапката за издавање на и дозвола.

(3) Доколку органот за животната средина, самостојно или преку друг орган и/или јавноста дознае дека е започната постапка за издавање на дозвола за индустриска инсталација или постројка која може да има негативно влијание врз здравјето на луѓето и врз животната средина на територијата на Република Северна Македонија, е должен во рок од 8 дена од денот на добивање на сознанието, преку органот на државната управа надлежен за работите од областа на надворешните работи на Република Северна Македонија, да достави барање, до стручниот орган на другата држава кој е иот Стручен за издавање на дозволата, за да се овозможи учество на органите и јавноста на Република Северна Македонија во постапката за добивање на дозвола.

(4) Учесството на органот за животна средина, како и органите и јавноста на Република Северна Македонија во постапката за добивање на дозвола на индустриска инсталација односно постројка од друга држава ќе се врши согласно правилата и постапките утврдени во меѓународните договори кои ги ратификувала Република Северна Македонија а кои се однесуваат на оцена на прекуграничното влијание врз животната средина, како и согласно овој закон.

(5) Органот за животна средина е должен да објави податоци што се добиени од органот на другата држава на својата интернет страна, особено оние кои се однесуваат на описот на дејностите или активностите што ќе се спроведуваат во индустриската инсталација односно постројката, информации за тоа каде можат да се добијат информации за барањето за добивање на дозвола, и за начинот за учество на јавноста во постапката за издавање на дозволата.

(6) Органот за животна средина е должен да ги објави податоците од став (5) на овој член во најмалку еден дневен весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија со барање јавноста да се произнесе по истите во рок од 15 дена од денот на објавувањето.

(7) Мислењата добиени од страна на јавноста и другите органи, органот за животна средина заедно со своето мислење е должен да ги достави до органот на другата држава во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот во кој јавноста имала право да ги достави своите мислења.

(8) Трошоците за објава и превод се на товар на органот за животната средина.

Член 32

Поднесување мислења во врска со барањето

(1) Во рок од 30 дена од објавувањето на комплетното барање од член 25 од овој закон, јавноста може да ги достави своите мислења и ставови во писмена и електронска форма.

(2) При изготвувањето на А-интегрираната еколошка дозвола, стручниот орган е должен да ги земе во предвид аргументираните мислења доставени во рокот утврден во ставот (1) од овој член.

(3) При изготвувањето на А-интегрираната еколошка дозвола, стручниот орган не е обврзан да ги земе во предвид мислењата доставени по истекот на рокот утврден во ставот (1) од овој член.

(4) Стручниот орган е должен во образложението на А-интегрираната еколошка дозвола да наведе кои од мислењата и ставовите доставени од јавноста се земени во предвид, кои не се, како и причините зошто не се земени во предвид.

(5) На барање на засегнатата јавност, операторот е должен да организира јавна расправа, најрано 15 дена од денот на објавувањето на комплетното барањето но не подоцна од десет дена пред истекот на рокот утврден од ставот (1) на овој член.

(6) Стручниот орган ја информира општината или градот Скопје за обврската на операторот да организира јавна расправа по барање на засегнатата јавност.

(7) Стручниот орган во соработка со Операторот води записник за јавната расправа. Записникот од страна на Операторот се доставува до Стручниот орган, за истите да можат да се земаат предвид при издавање на дозволата.

Член 33

Рок за издавање на интегрирана еколошка дозвола

(1) Стручниот орган е должен да донесе решение за издавање на дозвола за индустриската инсталација односно постројката во рок не подолг од 180 дена од денот кога барањето е комплетирано, како и истото да го објави на својата интернет страна веднаш по неговото донесување заедно со издадената дозвола.

(2) Во случај кога барањето се однесува на особено комплексни случаи, Стручниот орган може да го продолжи рокот од ставот (1) на овој член, но не подолго од една година сметано од денот на поднесување на барањето за издавање дозвола, за што е должен писмено да го известат барателот на дозвола и другите засегнати страни во постапката и да ги образложи причините за продолжувањето, како и да го наведе рокот во кој се планира дозволата да биде издадена. Писменото известување Стручниот орган е должен да го објави на својата веб страна.

(3) Стручниот орган е должен дозволата да ја изработи во рок не подолг од 90 дена од денот на истекот на рокот за доставување на крајните мислења и забелешки согласно член 28 став (1) од овој закон.

(4) Ако при постапување со барањето од членот 25 на овој закон, врз основа на ставовите и мислењата доставени во согласност со членовите 27, 28 и 32 од овој закон, стручниот орган утврди дека се потребни дополнителни податоци, ја прекинува постапката и определува рок, кој не може да биде пократок од 15 дена, но не подолг од 90 дена од денот на приемот на известувањето, во кој барателот на А-интегрираната еколошка дозвола треба да ги достави потребните податоци.

(5) Стручниот орган е должен во дозволата соодветно да ги вгради мислењата добиени согласно ставот (4) од овој член да наведе кои мислења и ставови се прифатени, а кои не се, како и да ги наведе причините за тоа.

Член 34

Отфрлање на барањето за издавање на интегрирана еколошка дозвола

(1) Стручниот орган е должен да донесе решение со кое што го отфрла барањето од член 25 од овој закон, доколку:

- 1) начинот на кој се предлага да се врши дејноста или активноста може да предизвика штетни последици врз животот и здравјето на луѓето и врз животната средина;
 - 2) доставеното барање не е во согласност со овој и со друг закон и прописите донесени врз основа на истите;
 - 3) предложените техники за вршење на дејноста или активноста на индустриската инсталација односно постројка не се во согласност со најдобрите достапни техники за соодветната дејност односно активност во кој припаѓа инсталацијата односно постројката;
 - 4) операторот не ги доставил потребните податоци на начин и во рок согласно член 26 став (3) од овој закон;
 - 5) врз основа на податоците дадени во барањето од член 26 од овој закон, може да се заклучи дека дејноста или активноста за која се бара дозвола не дозволува усогласеност со стандардите за квалитет на животната средина;
 - 6) барателот на дозволата не постапил согласно обврските што ги има во постапката за издавање на дозволата, и/или
 - 7) е утврдено дека се доставени неточни податоци во барањето или во текот на постапката за издавање на дозвола
- (2) Барателот на дозволата може да поднесе жалба против решението од ставот (1) на овој член, согласно прописите за општата управна постапка, до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од приемот на решението
- (3) Стручниот орган е должен веднаш по неговото донесување, решението од став (1) на овој член да го објави на својата интернет страница.

Член 35

Содржина на А-интегрираната еколошка дозвола

(1) Во дозволата Стручниот орган е должен да утврди задолжителни услови за работа и мерки со кои се обезбедува исполнување на општите и посебните обврски на операторот на индустриската инсталација и постројката утврдени во член 13 став (2) од овој закон.

(2) При издавање на А-интегрирана еколошка дозвола, Стручниот орган задолжително води сметка за:

- (а) природата и видот на дејноста или активноста која што треба да се врши во инсталацијата;
- (б) состојбата на животната средина на локацијата на која што е сместена инсталацијата;
- (в) барањата за заштита на животот и здравјето на луѓето и на животната средина пропишани со закон;
- (г) информациите содржани во студијата или во извештајот за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина, доколку постојат;
- (д) применливите стандарди и граничните вредности за емисии во животната средина;
- (ѓ) потреба за спречување и намалување на штетата врз животот и здравјето на луѓето и врз животната средина;
- (е) ставовите и мислењата доставени во согласност со одредбите од овој закон, и
- (д) техничките и економските карактеристики на инсталацијата, географската локација на инсталацијата и состојбата на локацијата, како и за податоците за определување на Најдобрите достапни техники.

(3) А-интегрираната еколошка дозвола е базирана врз најдобрите достапни техники од член 40, 41 и 42 на овој закон.

(4) А-интегрираната еколошка дозвола содржи податоци за операторот и инсталацијата и задолжителни услови за граничните вредности на емисии, мерките за заштита на сите медиуми на животната средина и начин на извршување на мониторинг од страна на операторот на инсталацијата.

(5) Мерките за заштита на животната средина и поврзаниот мониторинг треба најмалку да го опфатат следново:

(а) гранични вредности на емисии за загадувачки супстанции кои како минимум треба да бидат земени предвид при определување на граничните вредности на емисија (анекс 2 ДИЕ), и за други загадувачи кои може да се испуштат од предметната инсталација во значителни количини, имајќи ја предвид нивната природа и потенцијалот за пренос на загадување од еден на друг медиум;

(б) соодветни услови кои обезбедуваат заштита на почвата и подземните води и мерки во врска со мониторингот и управувањето на отпадот генериран од инсталацијата;

(в) соодветни услови за мониторинг на емисиите со одредена методологија на мерење, зачестеност на мерење и постапка на оценување; и

(г) обврската на редовно или најмалку еднаш годишно доставување до надлежните органи на податоци базирани на резултатите од мониторингот на емисии од точка (в) и други потребни податоци кои му овозможуваат на стручниот орган да утврди дали има усогласеност со условите на дозволата; и

(д) соодветните барања за редовно одржување и контрола на мерки кои се преземени за да спречи емисии во почвата и подземните води во согласност со точка (б)

(ѓ) мерките кои се однесуваат на условите кои не се вообичаени работни услови, како што се активностите на уклучување и исклучување, течењата, дефектите, моменталните запирања и конечниот престанок на работа;

(е) одредби за минимизирање на загадувањето во долго растојание или преку-граничното загадување;

(ж) услови за проценка на усогласеност на граничните вредности на емисии или упатување на применливи услови кои се наведени во други места.

(6) Нацртот на А-интегрираната еколошка дозвола, електронски му се доставува на операторот. Операторот може да ги достави своите забелешки во рок од 30 дена од денот на приемот на нацртот на дозволата.

(7) Нацртот на А-интегрираната еколошка дозвола се објавува за јавноста, која може да ги достави своите забелешки во рок од 15 дена од објавата.

(8) Министерот поблиску ги утврдува начинот и постапката за издавање на дозволата, формата и содржината на барањето, постапката за учество на јавноста и засегнатите органи по барањето, содржината на објавата, решението, формата и содржината на дозволата.

Член 36

Гранични вредности на емисија, еквивалентни параметри и технички мерки

(1) Граничните вредности на емисијата, еквивалентните параметри или техничките мерки се засноваат на најдобрите достапни техники согласно член 40, 41 и 42 од овој закон.

(2) При утврдување на граничните вредности на емисијата, еквивалентните параметри или технички мерки, стручниот орган ја зема предвид природата на супстанциите што се испуштаат во животната средина од изворот на загадување на инсталацијата и потенцијалното пренесување на загадувањето предизвикано од еден медиум на животна средина на друг.

3) Доколку дејноста или активноста која се врши во инсталацијата не е покриена со ниту еден релевантен НДТ заклучок, стручниот орган ќе утврди такви граничните вредности на емисија кои гарантираат дека под нормални услови на работа на инсталацијата, емисиите од инсталацијата нема да ги надминат нивоата на емисија кои би се постигнале со примена на најдобрите достапни техники.

(4) За исполнување на целите на став (3) од овој член, граничните вредности на емисија кои се утврдуваат во интегрираната еколошка дозвола нема да ги надминат граничните вредности на емисии поврзани со НДТ. Овие гранични вредности на емисии ќе се утврдат за ист или пократок временски рок и под исти референтни услови како нивоата на емисии поврзани со најдобрите достапни техники.

(5) Стручниот орган, може да утврди различни гранични вредности на емисија од тие во став (3) од овој член по однос на вредностите, временските рокови и референтните услови. Доколку се примени оваа опција, стручниот орган најмалку еднаш годишно ќе ги процени резултатите на мониторингот на емисии за да провери дали емисиите под нормални работни услови не ги надминале нивоата на емисии поврзани со најдобрите достапни техники.

(6) Граничните вредности на емисија ќе се применуваат во точките каде емисиите ја испуштаат инсталацијата. Секоја дисперзија или разредување на емисиите со други супстанции или медиуми на животната средина пред испуштање во истата, нема да се земат предвид при определување на граничните вредности на емисијата.

(7) Во однос на индиректните испуштања во вода, влијанието на пречистителната станица може да биде земено предвид при утврдување на граничните вредности на емисијата на предметната инсталација, под услов операторот да се гарантира еквивалентно ниво на заштита на животната средина како целина и долку ова не води до повисоки нивоа на загадување во животната средина.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува загадувачките супстанции кои како минимум треба да бидат земени предвид при определување на граничните вредности на емисија. (анекс 2 ДИЕ)

Отстапувања од општите пропишани граничните вредности на емисии

- (1) Стручниот орган, во посебни случаи, може да одреди помалку строги гранични вредности на емисии. Отстапување може да се примени само доколку проценката покажува дека постигнувањето на нивоата на емисии поврзани со НДТ би довело до неразумно високи трошоци во споредба со придобивката за животната средина и тоа заради:
 - (а) географската положба или локалните услови на животната средина на предметната инсталација; или
 - (б) техничките карактеристики на предметната инсталација.
- (2) Стручниот орган во прилог на условите на дозволата ги документира причините за примената на првиот став вклучувајќи го и резултатот на проценка и оправдувањето за наметнатите услови доставени од операторот.
- (3) Граничните вредности на емисии кои се утврдени во согласност со првиот став мора да гарантираат дека нема да предизвикаат негативни последици наведени во член 34 став 1 алинеа 1 од овој закон. За инсталациите кои што спаѓаат во главите V-VIII од овој закон, граничните вредности на емисија како и другите пропишани технички услови во соодветните подзаконски акти ќе се применуваат како минимални услови.
- (4) Стручниот орган повторно ја проценува примената на првиот став како дел на секое разгледување на условите на дозволата согласно член 44 од овој закон.
- (5) Стручниот орган може да додели привремени отстапувања од применливите гранични вредности на емисии и од условите од член 23 став 1 а) и б) на овој закон за тестирање и користење на нови техники во временски период кој не е подолг од 9 месеци, под услов да после наведениот временски период техниката е запрена или активноста најмалку постигнала ниво на емисија поврзана со најдобрите достапни техники.
- (6) Министерот поблиску ги утврдува начинот и постапката за примена на овој член

Член 38

Построги услови за постигнување на стандард за квалитет на животна средина

- (1) Во случај кога стандардите за квалитет на животна средина бараат построги услови од условите кои можат да се постигнат со примената на најдобрите достапни техники, во дозволата треба да се вклучат дополнителни мерки.
- (2) Дополнителни мерки опфаќаат услови во дозволата построги од тие кои можат да се постигнат со користење на најдобрите достапни техники.
- (3) При разгледување на мерките од став (2) од овој член, се обрнува посебно внимание на резултатите од Оценката на влијанието врз животната средина.
- (4) Во интегрираната еколошка дозвола се пропишуваат барања и мерки за работа на индустриската инсталација односно постројката кои обезбедуваат заштита на животната средина заради постигнување на стандардите за животна средина содржани во прописите за животната средина.

(5) Доколку со стандардите содржани во прописите за животна средина се утврдени построги барања за заштита на животната средина отколку оние кои би можеле да се постигнат со примена на најдобрите достапни техники, во интегрираната еколошка дозвола ќе се пропишат дополнителни мерки со цел исполнување на пропишаните стандарди, притоа нема да се исклучат другите мерки кои е потребно да се преземат за да се постигнат стандардите за животната средина.

Член 39

Научно-техничка Комисија за контрола на индустриски емисии

(1) Министерот формира Научно-техничка комисија за контрола на индустриски емисии заради:

- Превод на НДТ заклучоците донесени од Бирото за интегрирано спречување и контрола на загадувањето на Европа од член 42 став (1) од овој закон;
- Ревизија на НДТ заклучоците согласно измените донесени од Бирото од член 42 став (1) од овој закон;
- Подготовка на упатства за примена на референтните документи за најдобри достапни техники донесени од Бирото од 42 став (1) овој закон;
- Подготовка на општи обврзувачки правила за капацитети од помал обем (Б-Дозволи) за одделни индустриски сектори согласно воспоставената пракса во земјите членки на ЕУ и националните прописи
- Подготовка на општи обврзувачки правила за активности кои користат ИОС

(2) Комисијата од став (1) на овој член е во состав од најмалку седум члена и тоа:

- двајца членови на предлог од Стопанските комори на Република Северна Македонија од нивните членки или асоцијации кои се поврзани со дејностите и активностите утврдени во овој закон, врз основа на принципот на ротација на една година;
- двајца претставници кои се истакнати експерти во областа на животната средина со искуство поврзано со индустриско загадување и управување со ризик;
- двајца претставници на организационата единица надлежна за издавање на интегрираните еколошки дозволи во Стручниот орган;
- еден претставник од Државниот инспекторат за животна средина задолжен за надзор на интегрираните еколошки дозволи.

(3) Експертите од став (2) алинеја 2 на овој член ги именува Министерот од лица кои ги исполнуваат условите од став (4) на овој член.

(4) За член во Комисијата од став (3) од овој член може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

- најмалку 10 години работно искуство во областа на животната средина од кои најмалку две години работно искуство во инсталација или постројка, која врши дејност или активност утврдени во овој закон, на работи и задачи поврзани со заштита на животната средина или управување со технолошки процеси;

- познавање на прописите од областа од индустриското загадување и управувањето со ризик.
- завршено високо образование од областа на природните или техничките науки.

(5) Во Комисијата по потреба, на предлог на најмалку двајца членови од Комисијата може да учествуваат и други стручни лица.

(6) Стручно административните работи на Комисијата ги врши организационата единица надлежна за издавање на интегрираните еколошки дозволи во Стручниот орган.

(7) Членовите во Комисијата добиваат надоместок за својата работа.

(8) Висината на надоместокот ја определува министерот.

(9) Средствата за надоместок на членовите на Комисијата се обезбедуваат од средствата од член 54 од овој закон.

(10) Комисијата од ставот (1) на овој член, донесува деловник за својата работа, како и на секои две години програма за работа на Комисијата.

(11) Мислењата од Комисијата немаат обврзувачки карактер туку исклучиво се од советодавен карактер.

Член 40

Начела на утврдување услови според најдобри достапни техники

(1) Стручниот орган при утврдување на условите во А-интегрираната еколошка дозвола ќе се раководи според НДТ Заклучоците кои се применуваат за активноста или видот на производните процеси кои се спроведуваат во рамките на инсталацијата.

(2) Во случај кога најдобрите достапни техники не се опфатени во ниту еден од НДТ Заклучоците, стручниот орган заради утврдување на најдобрите достапни техники чии услови ги пропишува во А-интегрираната еколошка дозвола, ќе се раководи според критериумите утврдени во член 41 од овој закон.

(3) Стручниот орган по претходни консултации со операторот, условите на дозволата ги утврдува врз основа на најдобрите достапни техники кои не се наведени во ниту еден релевантен Заклучок за НДТ, доколку се исполнуваат следниве услови:

(а) техниката е утврдена со посебно внимание кон критериумите од член 41д овој закон

(б) се исполнуваат условите за гранични вредности на супстанции кои како минимум треба да бидат земени предвид при определување на граничните вредности на емисија (анекс 2, ДИЕ)

(в) во случај кога релевантните Заклучоци за НДТ не содржат гранични вредности на емисии поврзани со НДТ, стручниот орган обезбедува дека избраната техника ќе обезбеди исто ниво на заштита на животната средина со најдобрите достапни техники од Заклучокот за НДТ.

(4) Без исклучување на член 38 од овој закон, стручниот орган може да постави построги услови од тие кои можат да бидат постигнати со спроведувањето на НДТ, наведени во Заклучоците на НДТ.

(5) Во однос на инсталациите за интензивно одгледување на живина или свињи, ставовите од 1 до 4 од овој член се применуваат без исклучување на законот за благосостојба на животните.

Член 41

Критериуми за утврдување на Најдобри достапни техники

(1) Кога најдобрите достапни техники не се опфатени во ниту еден НДТ Заклучок, или во случаите кога овие заклучоци не ги опфаќаат сите можни влијанија врз животната средина од активноста или процесот, или во случаевите кога операторот одлучува да примени НДТ која не е опишана во предметниот НДТ Заклучок, стручниот орган треба да се раководи според следните критериуми:

1. Употреба на технологија која генерира мали количини отпад;
2. Употреба на помалку опасни материји;
3. Преработка и рециклирање на супстанции создадени во процесот на производство и во отпадот;
4. Употреба на споредливи процеси, постројки или методи на работа кои се успешно испробани во индустриско производство;
5. Технолошкиот напредок и резултатите од научниот развој;
6. Природата, влијанијата и обемот на емисиите од интерес;
7. Датум кога е започната или започнува со работа вршењето на дејноста или активноста на инсталацијата;
8. Времетраењето потребно да се воведат најдобрите достапни техники;
9. Природата и потрошувачката на користените сировини, вклучително и водата и нивната енергетска ефикасност;
10. Влијанието на емисиите врз животната средина и спречување на ризиците што произлегуваат од нив или нивно намалување во најголема можна мерка;
11. Спречување несреќи и минимизирање на последиците од нив;
12. Релевантни информации објавени од меѓународни организации за најдобрите достапни техники.

Член 42

Донесување на Заклучоци за најдобри достапни техники

(1) Во рок од шест месеци по објавување на нов Заклучок за НДТ, Министерот кој управува со државниот орган надлежен за работите од областа на животната средина, на предлог на стручниот орган, со посебни одлуки ги усвојува Заклучоците за НДТ усвоени од страна на органите на Европската Унија.

(2) Пред усвојувањето на Заклучоците за НДТ, стручниот орган е должен да ја објави нацрт одлуката за усвојување на НДТ Заклучоците на својата веб страна.

(3) Во рок од 30 дена, од денот на објавата на нацрт одлуката од став (2) од овој член, засегнатата јавност и заинтересираните страни можат да достават мислења и забелешки само во однос на рокот за примена на Заклучокот за НДТ.

(4) По истекот на рокот од став (3) од овој член, и врз основа на добиените мислења и предлози стручниот орган доставува предлог одлука за усвојување на НДТ Заклучоци до Министерот на државниот орган.

(5) Одлуката за НДТ Заклучоците од став (1) од овој член се објавува во Службен весник на Република Северна Македонија

(6) Во рок од една година по стапувањето на сила на Заклучокот за НДТ, операторот го известува стручниот орган, во форма на извештај, за тоа дали во инсталацијата која ја управува ќе бидат потребни промени со цел да се исполнат барањата на новите одредби од Заклучоците за НДТ.

(7) По истекот на рокот од став (6) од овој член, операторот во рок од четири години ги усогласува условите на дозволата согласно новите барања од НДТ Заклучоците.

(8) Стручниот орган постојано го следи донесувањето на нови Заклучоци за НДТ во рамките на Европската унија.

Член 43

Објавување на А-интегрираната еколошка дозвола

(1) Стручниот орган е должен во рок од 15 дена од денот на издавањето на дозволата, истата да ја објави на својата интернет страница и во најмалку два дневни веснци достапни на целата територија на Република Северна Македонија, еден од дневните весници ќе биде на јазикот кој што го зборуваат 20% на граѓаниите кои зборуваат на официјален јазик различен од македонскиот јазик, како и да овозможи увид на заинтересираната јавност во информациите во врска со учеството на јавноста во постапката за издавање на дозволата и во мислењата кои се земени предвид и врз основа на кои е издадена дозволата. Објавувањето на А-интегрираната еколошкадозвола во дневниот весник е на трошок на барателот на дозволата.

(2) Објавата од став (1) од овој член се врши во стандардна форма и големина, видлива за јавноста.

Член 44

Измена на А-интегрираната еколошка дозвола

А-интегрираната еколошка дозвола може да биде изменета по службена должност или по барање на операторот.

Член 45

Измена на А-интегрираната еколошка дозвола по службена должност

(1) Стручниот орган одлучува за измена на А-интегрираната еколошка дозвола по службена должност во следниве случаи:

1) по објава на одлука за донесување на НДТ заклучоци од член 42 од овој закон;

2) кога дејноста или активноста на индустриската инсталација односно постројка не е опфатена со НДТ заклучоците, но развојот на најдобри достапни техники дозволува значително намалување на количеството на емисии во животната средина;

3) кога загадувањето на животната средина предизвикано од индустриската инсталација односно постројка се зголемило до таа мера што предизвикува штетни последици по животот и по здравјето на луѓето и на животната средина, поради што е потребно промена на граничните вредности на емисии односно условите утврдени во дозволата заради почитување на стандардите на квалитет на животната средина;

4) кога безбедноста во работењето на индустриската инсталација односно постројка бара употреба на поинакви технологии;

5) кога загадувањето на животната средина се зголемило до таа мера што предизвикува штетни последици по животот и здравјето на луѓето и на животната средина, поради што е потребно промена на граничните вредности на емисии односно условите утврдени во дозволата заради почитување на стандардите за квалитет на животната средина;

б) кога стандардите за квалитет на животната средина се изменети или се донесени нови, поради што е неопходно работењето на индустриската инсталација односно постројка да се прилагоди;

7) при настанување на измени во прописите од областа на животната средина кои можат да влијаат врз работењето на индустриската инсталација односно постројка;

8) кога се наметнати или предложени значителни промени во природата или функционирањето индустриската инсталација односно постројка

(2) Во случаите од став (1) од овој член, стручниот орган писмено или електронски го известува операторот за потребата од измена на дозволата, во кое ги објаснува причините за измена на дозволата како и потребните информации кои операторот треба да ги достави до стручниот орган.

(3) Во известувањето од став (2) од овој член, стручниот орган задолжително определува рок во кој треба да се достават бараните информации. При утврдување на рокот, стручниот орган ги зема во предвид обемот и достапноста на информациите како и комплексноста на барањето.

(4) Доколку државниот инспекторат за животна средина, при редовен или вонреден инспекциски надзор, констатира дека е исполнет некој од условите од став (1) на овој член, е должен во рок од 15 дена за тоа да го извести Стручниот орган, со образложение за настанатите услови.

(5) Стручниот орган потребата од измена на дозвола ја утврдува врз основа на сите достапни информации од мониторингот на инсталацијата и извештаите од инспекцискиот надзор, како и други неопходни информации, при што ја споредува работата на инсталацијата со најдобрите достапни техники опишани во НДТ заклучоците и нивото на емисии поврзано со нив.

(6) Операторот е должен да ги преземе сите потребни дејствија за да и ги обезбеди на стручниот орган сите податоци потребни за ревидирање на условите во дозволата. Стручниот орган врши увид на инсталацијата со цел да се утврдат условите за измена на дозволата.

(7) Стручниот орган, откако ќе ги утврди условите за измена на дозволата, донесува решение за измена на дозволата.

(8) Во решението од став (7) од овој член се определува и временскиот период во кој операторот е должен да го усогласи работењето на инсталацијата со новите барањата.

(9) Против решението од став (7) од овој член, операторот може да изјави жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од приемот на решението од ставот (6) на овој член.

(10) Стручниот орган е должен, редовно секои седум години да ги проверува условите утврдени во дозволата и доколку е потребно да започне постапка за измена на дозволата.

Член 46

Измена на А-интегрирана еколошка дозвола по барање на носителот на дозволата

(1) Операторот на индустриската инсталација односно постројката, до Стручниот орган ќе поднесе барање за измена на дозволата во следните случаи:

- кога планира значителна промена на дејноста или активноста;
 - кога планира зголемување на капацитетот на дејноста или активноста кој го надминува прагот утврден во прописот од член 13 став (2) и став (6) од овој закон;
 - кога планира промена на технологијата или процес што ги применува, а кои можат да влијаат негативно врз животната средина и
 - кога се донесени нови НДТ заклучоци согласно член 42 од овој закон за дејностите или активностите што ги врши.

- (2) Барањето од став (1) од овој член задолжително треба да содржи информации за обемот и за начинот на кој ќе се извршуваат планираните промени во работењето и инсталацијата односно постројката, за влијанието на истите врз животната средина или здравјето на луѓето, како и за нивната усогласеност со граничните вредности на емисија поврзани со НДТ заклучоците или со референтните документи за НДТ тогаш кога не постојат НДТ заклучоците.
- (3) Како промена на технологија или процес од став (1) алинеја 3 на овој член кои имаат негативни влијанија врз животната средина не се сметаат оние коишто:
- не ја зголемуваат потрошувачката на сировини или на енергија;
 - не го зголемуваат количеството отпад што се создава при вршењето на дејноста или активноста;
 - не го зголемуваат нивото на емисиите во животната средина
- (4) Во случај кога Стручниот орган врз основа на податоците доставени од операторот согласно став (2) на овој член ќе утврди дека промените од ставот (1) на овој член можат да предизвикаат поголемо негативно влијание врз животната средина од она што е опишано, е должен од операторот да побара да достави дополнителни податоци, како и да го определи рокот на доставување на бараните податоци.
- (5) Стручниот орган издава нова А-интегрирана еколошка дозвола врз основа на барањето доставено од операторот според став 2 на овој член. Новата А-интегрирана еколошка дозвола ги опфаќа сите делови на инсталацијата, без разлика дали се под влијание на значителната промена или не.

Член 47

Постапка за изменување на интегрираната еколошка дозвола

- (1) При донесувањето на решението од член 45 став 7 и измената на дозволата, Стручниот орган е должен да обезбеди примена на:
- а) општите услови за издавање на интегрираната еколошка дозвола;
 - б) учеството на јавноста во постапката за издавање на интегрираната еколошка дозвола;
 - в) постапката за издавање на интегрираната еколошка дозвола, и;
 - г) постапката за утврдување на исполнетоста на барањата утврдени во интегрираната еколошка дозвола.
- (2) Во случаите од членовите 45 и 46 на овој закон, стручниот орган ќе ја измени интегрираната еколошка дозвола согласно постапка за издавање на нова А-интегрирана еколошка дозвола.
- (3) Министерот, ги пропишува начинот и постапката за измена на дозвола, формата и содржината на решението, како и начинот и условите за учество на јавноста во истата.

Член 48

Измена на А-интегрирана еколошка дозвола во скратена постапка (пренос)

- (1) По исклучок на член 46 од овој закон, операторот на индустриската инсталација односно постројка е должен до Стручниот орган да поднесе заедничко барање од операторот кој ја

пренесеува дозволата и операторот кој ја презема дозволата за измена на дозволата во скратена постапка, само доколку измената се бара поради следните причини:

- 1) промена на сопственоста и/или на операторот;
- 2) промена на деталите за контакт на операторот;
- 3) промена на кодовите или имињата на хемикалиите што се користат во инсталацијата, но не и составот на истите;
- 4) промена на имињата на помошната опрема или нивниот број, но таквата промена да не предизвика промена во условите во дозволата;

(2) Стручниот орган, доколку утврди дека се исполнети условите од став (1) на овој член е должен во рок од 30 дена да донесе решение за измена на дозволата во скратена постапка. А-интегрираната еколошка дозвола електронски се доставува до операторот, градоначалникот на општината или градоначалникот на град Скопје на чие подрачје се наоѓа инсталацијата и до Државниот инспекторат за животна средина.

(3) Во рок од 7 дена од денот на издавање на решението од став (2) на овој член, Стручниот орган е должен истото да го објави на својата веб страна, како и да достави копија од истото до градоначалникот на општината или градоначалникот на град Скопје на чие подрачје се наоѓа инсталацијата и до Државниот инспекторат за животната средина.

(4) Министерот ги пропишува начинот и постапката за измена на дозволата во поедноставена постапка (пренос).

Член 49

Одземање на А-интегрирана еколошка дозвола

(1) Стручниот орган може да ја одземе А-интегрираната дозвола.

(2) Стручниот орган донесува решение за одземање на А-интегрирана еколошка дозвола, во следните случаи:

(а) на барање на операторот;

(б) операторот повеќе од трипати ги прекршил условите утврдени во интегрираната еколошка дозвола, што е утврдено со записници на Државниот инспекторат за животна средина;

(в) извршил било каква промена во инсталацијата, без да добие дозвола од стручниот орган;

(г) активноста не ја врши во обем и во време утврдено во интегрираната еколошка дозвола;

(д) стане евидентно дека доставил лажни информации што биле од значење при донесување на одлуката за издавање на интегрираната еколошка дозвола или доставил фалсификувани документи;

(ѓ) загадувањето предизвикано од инсталацијата е од такво значење што предизвикало значително негативно влијание врз животната средина, здравјето на луѓето, благосостојба, имот и културното наследство и не може да се спречи без воведување на технолошко реструктурирање за кое е потребно издавање на нова интегрирана еколошка дозвола;

(е) стечај или ликвидација на операторот како правно лице, кога работењето на инсталацијата не се продолжува под контрола на стечаен управник;

(ж) евидентно е дека техниките што се користат во инсталацијата не дозволуваат да се постигне нивото на емисија поврзано со најдобрите достапни техники или нивото на емисија предвидено во НДТ заклучоците;

(з) во случај кога операторот не го платил годишниот надоместок во утврдениот рок согласно решението за утврдување на годишен надоместок;

(с) во случај кога инсталацијата 5 години во континуитет не е оперативна.

(4) Стручниот орган веднаш го известува операторот кој е носител на А-интегрираната еколошка дозвола, како и други надлежни органи, за започнувањето на постапката за донесување решение за одземање на А-интегрираната еколошка дозвола, како и за причините поради кои се донесува решението.

(5) Стручниот орган донесува решение за одземање на А-интегрираната еколошка дозвола и истото го доставува до операторот кој е носител на дозволата.

(6) Во решението задолжително се наведуваат причините поради кои се донесува решението за одземање на дозволата.

(7) Операторот може да изјави жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен против решението од ставот (1) на овој член, во рок од 15 дена од доставувањето на решението.

(8) Носителот на интегрираната еколошка дозвола нема право на надоместок на штета настаната со одземањето на интегрираната еколошка дозвола.

Член 50

Обврска за враќање на животната средина во задоволителна состојба, по престанокот на работата на инсталацијата

(1) Операторот на инсталацијата која поседува А-интегрирана еколошка дозвола, а која има намера да престане со работа, е должен 30 дена пред намерата за престанок со работа да го известат стручниот орган за намерата за престанок на работата на инсталацијата и во прилог на известувањето да достави предлог план за престанок со работа на инсталацијата со предлог мерки за ремедијација на локацијата на која се наоѓа инсталацијата.

(2) Стручниот орган доколку оцени дека предлог планот од став (1) на овој член со предложените мерки ќе обезбеди враќање на животната средина во задоволителна состојба ќе го одобри планот, во спротивно ќе предложи соодветни мерки.

(3) Операторот е должен да ги спроведе мерките на начин и во рок утврден во планот од ставот (1) на овој член.

Член 51

Подготовка на Основен извештај

(1) Доколку во вршењето на дејноста или активност индустриската инсталација односно постројката употребува, произведува или испушта опасни материи и/или супстанции во животната средина, како и доколку постои можност од истите да се загади почвата и подземните води на локацијата на инсталацијата односно постројката, операторот е должен да подготви основен извештај и да го

достави до Стручниот орган. Во случај на постоечките инсталации, основниот извештај се подготвува и доставува до стручниот орган пред да се изврши измена/пренос на дозволата согласно член 45 став (1), член 46 став (1) и член 48 став (1) од овој закон или со редовното ревидирање на дозволата согласно член 45 став (10) од овој закон.

(2) Основен извештај од став (1) од овој член е документ подготвен од операторот кој ги содржи информациите за загадување на почвата и подземните води со опасни материи пропишани во прописите за животна средина.

(3) Основниот извештај ги содржи најмалку следниве информации:

1) Податоци за активностите спроведени за време на подготвувањето на извештајот и, доколку е можно, за претходните активности на локацијата;

2) Кога е достапно, постојни податоци за мерења на загадување на почвата и подземните води кои ја рефлектираат состојбата во моментот на подготовката на извештајот, иакога такви не постојат, тогаш се наведуваат податоци од нови мерења на загадување на почвата и подземните води со опасни супстанции и материи кои се употребени, произведени или испуштени во животната средина од индустриската инсталација односно постројката.

(4) Кога податоците што се бараат во основниот извештај се содржани во документ подготвен во согласност со кој било друг закон, тие податоци можат да бидат приложени на основниот извештај.

Член 52

Затворање на инсталација

(1) По конечното престанување на дејностите или активностите на инсталацијата, операторот ја проценува состојбата на загадување на почвата и подземните води од опасните материи што биле користени, произведени или испуштени од инсталацијата. Во случај дејноста да предизвикала загадување на почвата или подземните води во однос на состојбата опишана во основниот извештај од член 51 од овој закон, операторот ги презема неопходните мерки за враќање на состојбата на животната средина согласно она што е опишана во основниот извештај. При изборот на неопходните мерки се зема во предвид нивната техничка изводливост.

(2) Доколку локацијата може да има значително негативно влијание врз животната средина, здравјето на луѓето, благосостојбата, имотот и културното наследство како резултат на дејностите или активностите опфатени во А-интегрираната еколошка дозвола и земајќи ја предвид идната употреба утврдена или одобрена по конечното престанување на дејностите или активностите, операторот е должен да спроведе неопходни мерки за грижа по конечниот престанок на дејностите или активностите за отстранување на опасни материи, контрола, задржување или нивно намалување во почвата:

а) ако од операторот се бара да изготви основен извештај во согласност со член 51 став (1) на овој закон, но загадувањето на почвата или подземните води е предизвикано од дејност или активност дозволена со интегрирана еколошка дозвола пред првото разгледување на интегрираната еколошка дозвола за инсталацијата и по влегувањето во сила на овој закон или;

б) доколку операторот не е должен да подготви основен извештај, но загадувањето на почвата и подземните води е предизвикано од дејностите или активностите што се дозволени со интегрирана еколошка дозвола.

(3) Мерките наведени во став (1) и (2) од овој член обезбедуваат дека локацијата нема да има значително негативно влијание врз животната средина, здравјето на луѓето, благосостојбата, имотот и културното наследство земајќи ја предвид нејзината идна намена утврдена или одобрена по конечениот престанок на активностите. При избор на мерките, операторот го зема предвид и описот на локацијата на инсталацијата вклучена во интегрираната еколошка дозвола.

(4) Операторот веднаш го известува стручниот орган за резултатите од проценката спроведена во согласност со ставовите од (1) до (3) од овој член и спроведените мерки за грижа.

(5) Стручниот орган има право да бара спроведување на дополнителни мерки за грижа доколку мерките преземени од страна на операторот не обезбедат усогласеност со барањата од ставовите од (1) до (3) од овој член.

Член 53

Надоместок за животна средина

(1) Операторите се должни да плаќаат надоместок за животна средина:

а) при поднесување на барање за А-интегрирана еколошка дозвола,
б) при поднесување на барање за измени или пренос на А-интегрираната еколошка дозвола,
в) за поседување на А-интегрирана еколошка дозвола, што се плаќа годишно;
г) за редовен надзор на инсталацијата, во согласност со условите во А-интегрираната еколошка дозвола.

Д) Стручниот орган е должен најдоцна до 31.05 да подготви и достави решение за износот на годишниот надомест за измината година во тековната година.

(2) Висината на надоместоците кои се плаќаат од операторите од став (1) на овој член се одредува од Владата на Република Македонија по предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Одредувањето на висината на надоместоците од став (2) на овој член се врши според бројот на местата на инсталацијата од каде што се испуштаат емисии, бројот на задолжителни услови и мерки утврдени во дозволата, видот и обемот на емисиите во животната средина, како и според површината која ја зафаќа инсталацијата.

Висината на надоместокот одредена за секој индустриски сектор одделно нема да биде пониска од 1000 денари или повисока од 9000 денари по број, вид, обем и површина по хектар.

(4) Средствата остварени преку надоместоците од став (1) на овој член се исплаќаат на посебна сметка на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и се користат за покривање на трошоците за издавање на А интегрирани еколошки дозвола, пренос или дополние, за следење на А интегрираната еколошка дозвола, како и за работата на комисијата од член 39 од овој закон.

ГЛАВА V

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ГОЛЕМИ ПОСТРОЈКИ ЗА СОГОРУВАЊЕ

Член 54

Предмет на уредување

(1) Одредбите од ова поглавје се применуваат за согорувачки инсталации со номинален топлински влез еднаков или поголем од 50 MW, независно на типот на горивото што го користат (цврсто, течно или гасовито). Освен одредбите на оваа поглавје ќе се применат и одредбите од поглавјето IV од овој закон

(2) Ова поглавје не се применува за инсталациите што директно ги користат производите од согорувањето во производствените процеси, како и за следните согорувачки инсталации:

- а) инсталации во кои производите од согорувањето се користат за директно греење, сушење или за која било друга обработка на предмети или на материјали;
 - б) постсогорувачки инсталации, т.е. секоја техничка апаратура проектирана за прочистување на отпадните гасови од согорување што не работи како независна согорувачка инсталација;
 - в) постројки за регенерирање на катализатори од каталитички крекинг;
 - г) постројки за конверзија на сулфурводород во сулфур;
 - д) реактори што се користат во хемиската индустрија;
 - е) печки со коксни батерии;
 - е) каупери;
 - ж) секоја техничка апаратура што се користи за погон на возило, брод или на авион; и
 - з) гасни турбини што се користат на крајбрежни платформи.
- С) инсталации кои користат било каков вид на цврст или течен отпад како гориво, различно од отпадот од (б) или точка 39 од член 4 од овој закон.

Член 55

Правила на агрегација

(1) Кога отпадните гасови од две или повеќе одделни согорувачки постројки се испуштаат во амбиентниот воздух преку заеднички оџак, комбинацијата формирана од такви постројки се смета за единечна согорувачка постројка и нивните капацитети се собираат со цел да се пресмета вкупниот номинален топлински влез.

(2) Кога две или повеќе одделни постоечки согорувачки постројки инсталирани на начин на кој нивните отпадни гасови би можеле да се испуштаат низ заеднички оџак, земајќи ги во предвид техничките и економските фактори, нивните отпадни гасови можат, според процената на стручниот орган, да бидат ослободени преку заеднички оџак во амбиентниот воздух, комбинацијата формирана од такви постројки се смета за единечна согорувачка постројка и нивните капацитети се собираат со цел да се пресмета вкупниот номинален топлински влез.

(3) За да се пресмета вкупниот номинален топлински влез на комбинација на постројки за согорување од ставовите 1 и 2, нема да се земаат превид индивидуалните постројки за согорување со номинален топлински влез под 15 MW.

Член 56

Барања за висината на оџациите од согорувачките постројки

1) Отпадните гасови од големите согорувачки постројки, без оглед дали користат едно или повеќе горива, можат да се испуштаат во амбиентниот воздух само преку оџак, чија висина мора да биде пресметана, како и да биде изграден на начин на кој ќе се гарантира дека

емисиите што се испуштени низ него не предизвикуваат негативно влијание врз животната средина и здравјето на луѓето.

2) Висината на оцакот од став (1) од овој член треба да се утврди во студијата за оцена на влијанието врз животната средина односно елаборатот за животна средина која се изготвува согласно прописите за животната средина.

3) Доколку висината на оцакот не е утврдена во студијата односно елаборатот од став (2) на овој член, операторот е должен при проектирањето на големата согорувачка постројка, врз основа на пресметка и моделирање, да осигура дека се постигнати барањата од став (1) на овој член.

Член 57

Гранични вредности на емисии на отпадните гасови

(1) Операторите на големите согорувачки постројки се должни емисиите на отпадни гасови што се испуштаат во животната средина да не ги надминуваат граничните вредности на емисија што се утврдени во дозволата определени согласно прописот од член 58 став (11) од овој закон.

(2) Стручниот орган е должен во дозволата да ги утврди граничните вредности на емисија за големата согорувачка постројка, можното отстапувањето од граничните вредности утврдени со прописот од член 58 став (11) од овој закон, како и условите за работа на постројката кое е значајно заради утврдување и примена на граничните вредности на емисија.

(3) Стручниот орган граничните вредности на емисија во дозволата ги утврдува за секоја голема согорувачка постројка одделно, имајќи ја предвид дејноста и/или активноста што се врши, видот на горивото што се користи, природата на технолошкиот процес и неговите карактеристики, како и локацијата на постројката, а со примена на одредбите од оваа поглавје, прописот донесен согласно од член 58 став (11) од овој закон и граничните вредности на емисии за квалитет на воздухот утврдени во прописите од овој закон.

Член 58

Барања за примена на гранични вредности на емисија на отпадни гасови во воздухот и отстапувања

(1) Барањата кои треба да се исполнат за примена на граничните вредности на емисија на отпадните гасови од големите согорувачки постројки се утврдени во прописот донесен согласно член 58 став (11) од овој закон пропишани во прописите од овој закон согласно видот на горивото што се користи, работните часови и условите во кои се врши дејноста или активноста.

(2) Операторот, во случај кога се настанати одредени околности, кои се разликуваат од нормалните услови на работа на големата согорувачка постројка, може со посебно барање и/или во барањето за добивање на дозвола согласно член 25 од овој закон, да побара од Стручниот орган да одобри одредено временско отстапување од почитувањето на граничните вредности на емисија на отпадни гасови.

(3) Во барањето за отстапување од став (2) на овој член операторот е должен да ги образложи околностите заради кои го бара отстапувањето, причината за нивно настанување, мерките што ги превзел заради почитување на граничните вредности на емисиите, извештај за техничка оправданост на неможноста за усогласувањето со граничните вредности, како и други податоци од

кои Стручниот орган може да оцени дека операторот од објективни причини не е во можност да ги почитува граничните вредности.

(4) Како околности поради кои операторот може да побара отстапување од граничните вредности на емисија може да бидат промена на горивото заради недостаток на пазарот на гориво што до тогаш се користело во постројката, користење на цврсти горива од домашно потекло поради чии карактеристики не може да се почитуваат граничните вредности на емисија за одделни супстанции, настанување на дефект на постројката, неопходност од непрекинато работење на постројката, староста и векот на траење и работење на постројката, значењето на постројката заради обезбедување на снабдување јавно добро или услуга како што е електрична и/или топлинска енергија, или други околности кои поради технологијата на постројката или суровината што се користи во ограничено време не може да се постигнат пропишаните гранични вредности на емисија.

(5) Стручниот орган е должен при одобрување на временото отстапување од граничните вредности на емисија да ги земе предвид сите информации со кои располага, вклучително и состојбата со квалитетот на воздухот и животната средина на локацијата каде што се наоѓа или има влијание постројката.

(6) Стручниот орган отстапувањето може да го одобри само за определен временски период во кој ги наведува условите за работа и дополнителните мерки што операторот треба да ги превземе заради намалување на емисиите на отпадни гасови што се испуштаат во животната средина.

(7) Кога отстапувањето е потребно заради обезбедување на јавно добро или услуга, како што е електрична и/или топлинска енергија и слично, а заради утврдување на фактичката состојба, Стручниот орган може да побара мислење од надлежните служби и органи кои се задолжени да го контролираат или да го обезбедуваат тоа јавно добро.

(8) Стручниот орган, како дополнителни мерки за намалување на емисиите на отпадни гасови во животната средина, може да побара од операторот да преземе претходно прочистување на горивото, како на пример постигнување на одредена стапка на десулфуризација, или дополнително прочистување на отпадните гасови, или да ги ограничи работните часови на постројката во текот на денот или во определени временски периоди.

(9) Стручниот орган, при определување на отстапувањето се раководи од условите утврдени со граничните вредности на емисија што се пропишани со прописите за квалитет на воздух, овој закон и прописот донесен врз основа на од член 57 став (11) од овој закон.

(10) Стручниот орган може да дозволи барањата за стапки на десулфуризација утврдени во прописот донесен врз основа од член 58 став (11) од овој закон да не се применуваат за постојните големи согорувачки постројки кои се вклучени во планот од член 61 од овој закон за одреден временски период при што во дозволата ги наведува условите и часовите на работа на инсталацијата согласно прописот донесен од член 58 став (11) од овој закон и граничните вредности на емисији утврдени во прописите за квалитет на воздух и прописот од член 58 став (11) од овој закон.

(11) Министерот со прописот од член 58 став (11) од овој закон поблиску ги пропишува околностите и мерките кои треба да бидат земени предвид при одобрување на отстапувањето од граничните вредности на емисија на отпадните гасови, условите во чии рамки се одобрува отстапувањето, како и постапката и начинот на доставување и одобрување на барањето од став (2) на овој член на операторот.

Член 58

Утврдување на услови за работа согласно животниот век на големите согорувачки постројки

- (1) Стручниот орган на одредена постројка, согласно одредбите од оваа поглавје може да утврди во дозволата услови на работа кои зависат од номиналниот топлински влез на големата согорувачка постројка, калоричната вредност на домашното гориво што го користи и присуството на влага во истото, како и годината во која постројката започнала со работа односно нејзината старост.
- (2) Стручниот орган во случаите од став (1) на овој член може да ги ограничи работните часови и периодот во кој големата согорувачка постројка може да работи во текот на годината, денот и/или месецот, како и да определи доставување на извештаи за емисиите и за бројот на извршени работни часови.
- (3) При определувањето на условите за работа во случаите од став (1) на овој член, Стручниот орган ќе се раководи и од квалитетот на воздухот при определувањето на граничните вредности за сулфур диоксид, азотни оксиди и честичките во дозволата во согласност со прописот донесен врз основа на член 57 став (11) од овој закон.
- (4) Стручниот орган во случаите од став (1) на овој член ќе ги земе предвид и ќе определи посебни услови за работа за големите согорувачки постројки кои постојат и работат пред 2004 година, за големите согорувачки постројки кои имаат интегрирана еколошка дозвола добиена согласно Законот за животна средина, како и за големите согорувачки постројки кои согласно прописот донесен од став (5) на овој член Владата ги определила дека се од стратешко значење.
- (5) Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот, а во согласност со министерот надлежен за вршење на работите од областа на економијата и енергетиката, ги определува големите согорувачки постројки кои имаат стратешко, економско и енергетско значење за Република Северна Македонија, како и ги определува роковите во кои овие постројки треба да го усогласат своето работење заради постигнување на граничните вредности на емисија и барањата за енергетска ефикасност.
- (6) При определување на големите согорувачки постројки од став (5) на овој член Владата ќе ги земе предвид обврските на Република Северна Македонија преземени со договорот за членство во Енергетската заедница.
- (7) Во случај на оштетување или дефект на опремата за прочистување на отпадните гасови, операторот на големата согорувачка постројка, во рок од 48 часа од моментот на настанување на дефектот, е должен за тоа да ги известат Стручниот орган и Државниот инспекторатот за животна средина.
- (8) Во случаите од став (7) од овој член, доколку во рок од 24 часа од моментот на настанувањето на дефектот операторот не овозможи работа на постројката во нормален режим или доколку не започне да користи гориво кое има пониски емисии, Стручниот орган ќе побара од операторот соодветно да го намали капацитетот на работење или да прекине со работењето се до отстранување на дефектот. Вкупното времетраење на работа без опрема за прочистување на отпадни гасови и пари не смее да надмине 120 часови во било кој период од 12 месеци.
- (9) Министерот со прописот од член 57 став (11) од овој закон ги определува условите во кои Стручниот орган може да ги ограничи работните часови на постројката согласно староста на постројката, како и начинот на доставување на извештаи од став (2) на овој член.

Член 59

Барања за мониторинг на емисиите на загадувачки материји во согорувачките постројки со номинален топлински влез еднаков на или поголем од 100 MW

(1) Големите согорувачки постројки со вкупен номинален топлински влез од 100 MW или повеќе, задолжително спроведуваат континуиран мониторинг на отпадните гасови за следните загадувачки материји :

- 1) сулфур диоксид ;
- 2) азотен оксид ;
- 3) сите големини на фракции на цврсти честички ; и
- 4) јаглерод моноксид.

(2) Содржината на јаглерод моноксид од став (1) точка 4) од овој член се мери од секоја посебна голема согорувачка постројка во случај кога се користи гас како гориво.

(3) Мерењата спроведени со континуираниот мониторинг од став (1) на овој член, треба да ги содржат параметрите на изворот на загадување како што се содржина на кислород, температура, притисок и содржина на водена пареа во емитираните гасови. Континуирано мерење на содржината на водена пареа во емитираните гасови не е потребно ако примерокот се исуши пред да се анализира.

(4) Операторот на голема согорувачка постројка од овој член до Стручниот орган доставува извештај за резултатите од континуираниот мониторинг согласно условите предвидени во дозволата издадена согласно глава V од овој закон и прописот донесен согласно член 57 став (11) од овој закон.

(5) Стручниот орган може да го ослободи операторот на голема согорувачка постројка од обврската за континуиран мониторинг од став (1) од овој член и тоа од:

1) барањето за континуиран мониторинг на содржината на загадувачки материји наведени во став (1) од овој член, доколку животниот век на големата согорувачка постројка е помал од 10,000 работни часови ;

2) барањето за мерење на сулфур диоксид и содржината на цврсти честички кога големата согорувачка постројка користи природен гас ;

3) барањето за мерење на содржината на сулфур диоксид во случај на голема согорувачка постројка која користи течни горива со одредена содржина на сулфур каде што нема опрема за десулфуризација ;

4) барањето за мерење на содржината на сулфур диоксид во гасовите ослободени од големи согорувачки постројки кои употребуваат биомаса, доколку операторот му докаже на Стручниот орган дека содржината на сулфур диоксид во отпадните гасови во никој случај не ја надминува граничната вредност на емисијата утврдена во прописот донесен согласно 57 став (11) од овој закон и согласно НДТ заклучоците.

(6) Во случаите од став (4) од овој член, мерењата на загадувачки материји наведени во став (1) од овој член се вршат најмалку на секои три месеци или се користат методи на проценка на содржината на сулфур диоксид и азотни оксиди во отпадните гасови потврдени и одобрени од Стручниот орган.

(7) Големите согорувачки постројки од овој член што горат јаглен или лигнит, се должни емисијата на вкупна жива да ја мерат најмалку еднаш годишно.

(8) Континуираниот мониторинг Стручниот орган е должен, самостојно или преку акредитирано правно лице, да го контролира преку паралелни мерења согласно меѓународно или национално одобрени референтни методи најмалку еднаш годишно. Операторот го известува Стручниот орган за резултатите од проверката на автоматскиот систем за мониторинг што го користи.

(9) За големите согорувачки постројки на кои се применуваат барањата за стапка на десулфуризација на цврсто гориво, операторот е должен редовно да ја мери содржината на сулфур во горивото.

(10) Министерот, со прописот донесен согласно член 57 став (11) од овој закон, ги пропишува поблиските услови за спроведување на мониторинг на големите согорувачки постројки, формата и

содржината на образецот и начинот и постапката на доставување на известувања и податоци од континуираниот мониторинг на големите согорувачки постројки.

Член 60

Мониторинг на емисиите во воздух

(1) Операторот е задолжен да изврши мониторинг на емисиите во воздухот. Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува техничките спецификации за мониторинг на загадувачите на воздухот.

(2) Инсталацијата и функционирањето на автоматската опрема за мониторинг која ќе се постави согласно референтните НДТ и Законот за животна средина и поврзаните услови на интегрираната еколошка дозвола се предмет на контрола и годишни надзорни тестови пропишани поблиску од Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја утврдува локацијата на земањето примероци или точките на мерење кои ќе се користат при мониторинг на емисиите во интегрираната еколошка дозвола.

(4) Сите резултати на мониторингот ќе се регистрираат, ќе се преработуваат и ќе се презентираат на начин кој ќе му овозможи на Стручниот орган да провери дали има усогласеност со условите на работење и граничните вредности на емисии наведени во интегрираната еколошка дозвола

Член 61

Транзиционен национален план

(1) Постоечките големи постројки за согорување, може да се опфатат во Транзиционен национален план, кој може да биде донесен од страна на органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштита на животна средина. За секоја постројка за согорување опфатена со овој план, истиот ги вклучува и емисиите на еден или повеќе од следните загадувачи: азотни оксиди, сулфур диоксид и прашина. За гасните турбини овој план ги покрива само азотните оксиди.

Транзициониот национален план нема да ги опфати следните постројки за согорување:

(а) Тие постројки за кои се применува член 54;

(б) Тие постројки кои во рамките на рафинерии користат, сами или со други горива, нискокалорични гасови од гасификацијата на преработените остатоци или од дестилацијата и преработката на остатоците од преработка на сурова нафта за сопствена потрошувачка;

(2) Постројките за согорување опфатени во овој план можат да бидат ослободени од усогласувањето со граничните вредности на емисии наведени во член 56 став 1 од овој закон за загадувачите кои се предмет на планот или, каде што е применливо, од обврската за почитување на стапките за десулфуризација од член 62 став 2.

(3) За секој од загадувачите што ги опфаќа, транзициониот национален план поставува праг кој го дефинира максимумот на вкупни годишни емисии за сите постројки опфатени со планот врз база на вкупниот топлински номинален влез на секоја постројка на денот на стапување на сила на овој закон, нивните годишни часови на работење и користењето на горивото, изразена просечно за последните 10 години на работење пред стапување на сила на овој закон.

Кога некоја постројка опфатена во транзициониот национален план е затворена или веќе не спаѓа под опсег на оваа поглавје, тоа не смее да доведе до зголемување на годишните емисии од останатите постројки опфатени со овој план.

(4) Транзициониот национален план, исто така содржи одредби за мониторингот и известувањето кои се во согласност со правилата на имплементација утврдени во согласност со член б1, како и мерките предвидени за секоја од постројките со цел да се обезбеди навремено усогласување со граничните вредности на емисиите утврдени во транзициониот план.

Член 62

Технички правила за утврдување на условите во интегрираната еколошка дозвола за големи согорувачки постројки

(1) Со цел обезбедување на еднакви и јасни правила за утврдување на условите во дозволата, како и обезбедување на непристрасно постапување при утврдување на условите во дозволата, при тоа раководејќи се од потребата за заштитата на животната средина и принципите утврдени во овој закон, министерот донесува технички правила за утврдување на условите во дозволата за големите согорувачки постројки.

(2) Во правилата од став (1) на овој член, а согласно членовите 57 став (11), 58 став (7), 59 став (10) од овој закон, се пропишуваат граничните вредности на емисија на големите согорувачки постројки согласно нивниот номинален топлински влез, старост на постројката, работните часови, видот на горивото или горивата што ги користи постројката, режимот на работа (нормален, дефект, стартување или запирање) мерките за спроведување на мониторинг на емисиите, начинот и постапката за оцена на усогласеноста со граничните вредности на емисија, минималната стапка на десулфуризација на горивото, начинот и постапката за оцена на усогласеноста со стапката на десулфуризација, формата и содржината на обрасците за доставување на извештаи за граничните вредности на емисии и резултатите од мониторингот, како и можните отстапки од граничните вредности на емисии или мониторинг на големата согорувачка постројка.

(3) може да се применат на дел од постројката за согорување со ограничен број на работни часови, тие гранични вредности се применуваат на емисиите од тој дел на постројката, и се поставуваат согласно вкупниот номинален топлински влез на целата постројка за согорување.

ГЛАВА VI

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ИНСТАЛАЦИИ ЗА ИНЦИНЕРАЦИЈА И КОИНЦИНЕРАЦИЈА НА ОТПАД

Член 63

Предмет на уредување

(1) Одредбите од ова поглавје се применуваат на инсталации за инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад во кои се инцинерира или коинцинерира цврст или течен отпад.

(2) За инсталациите за инцинерација и коинцинерација на отпад се применуваат одредбите од глава IV од овој закон, задолжително поседување на интегрирана еколошка дозвола.

(3) При издавање на интегрираната еколошка дозвола задолжително се почитуваат барањата кои произлегуваат од одредбите на ова поглавје.

(4) За потребите на оваа Глава, инсталациите за инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад ги опфаќа сите линии за инцинерација или линии за коинцинерација, примање на отпад, складирање, објекти за пред-третман во локацијата, отпад, системи за снабдување со гориво и воздух, котли, објекти за прочистување на отпадни гасови, објекти за прочистување на складираните остатоци или отпадната вода, оџаци, уреди и системи за контрола на операциите на инцинерација и коинцинерација, регистрирање и мониторинг на условите на инцинерација и коинцинерација.

(5) Одредбите на ова поглавје не се применуваат на инсталациите за гасификација или пиролиза, доколку гасовите создадени од термички третман на отпад се прочистени до тој степен што веќе не претставуваат отпад пред нивното горење и може да создадат емисии кои не се повисоки од емисиите кои се резултат од горење на природен гас.

(6) Доколку за термален третман на отпадот се применуваат други процеси различни од оксидација, како што е пиролизата, гасификацијата или плазма процесот, и во двата случаеви инсталацијата за инцинерација на отпад или коинцинерација на отпад ќе ги вклучи термалните процеси на третирање, како и последователниот процес на инцинерација.

(7) Доколку коинцинерацијата на отпад се врши на таков начин што главната цел на инсталацијата не е производство на енергија или производството на материјални производи, туку термален третман на отпадот, инсталацијата ќе се смета како инсталација за инцинерација на отпад.

(8) Одредбите на ова поглавје не се применува на инсталации :

(а) кои обработуваат само :

1. Радиоактивен отпад согласно прописите за јонизирачко зрачење и радијациона сигурност ;
2. Трупови на животни, доколку со нив се постапува во согласност со прописите за нуспроизводи од животинско потекло со кој се уредува категоризацијата, собирањето, превезувањето, отстранувањето, преработката, употребата и складирањето на нуспроизводи од животинско потекло од аспект на здравствената заштита на животните и ветеринарното јавно здравство ;
3. Отпад дефиниран согласно член 4 став 39 алинеа 2 и
4. Отпад кој настанува како резултат на истражување и експлоатација на нафтени и гасни ресурси од теренски (оф-шор) инсталации и кој се согорува во тие инсталации.

(б) Одредбите на ова поглавје не се однесува на постројки што се користат за истражување, развој и тестирање со цел да се подобри процесот на согорување и кои третираат помалку од 50 тони отпад годишно.

Член 64

Барање за интегрирана еколошка дозвола за работа на постројката инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад

1) Освен барањата за интегрирани еколошки дозволи од член 25 на овој закон, барањето за дозвола за инсталациите за инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад треба да содржи опис на предвидени мерки кои гарантираат дека ќе се исполнат следните услови:

а) инсталацијата е проектирана, опремена и одржувана, и работи на таков начин да условите од ова поглавје се исполнети, земајќи ги предвид категориите на отпад који се инцинерираат или коинцинерираат;

б) топлината што се создава за време на процесот на инцинерација на отпад и коинцинерацијата на отпад, ќе се користи колку што е практично можно за

производство на топлина, водена пара или енергија;

в) остатоците кои се создаваат од работата на постројката ќе се сведат на најмало можно ниво во однос на количината и штетноста, и доколку е можно, ќе се обезбеди нивно рециклирање и

г) остатоците кои се создаваат од работата на постројката чие создавање не може да се спречи, намали или рециклира ќе се отстранат согласно прописите за управување со отпадот.

Член 65

Услови во интегрираната еколошка дозвола за инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад

(1) Стручниот орган во дозволата за постројката за горење или согорување на отпад е должен да ги вклучи и следните оперативни барања:

(а) список на сите видови на отпад кои можат да се третираат, проследено со информации околу количината од секој вид на отпад;

(б) вкупниот капацитет на инсталацијата за инцинерација или коинцинерација;

(в) граничните вредности за емисии во воздух и вода;

(г) условите за рН, температура и проток на испуштените отпадни води;

(д) земање на примероци и процедури на мерење, фреквенцијата на мерењата кои ќе се користат за да се усогласат со условите поставени за мониторинг на емисиите;

(е) максималните дозволени периоди за секакви технички неизбежни застои, пречки или дефекти на уредите за прочистување или уредите за мерење, за време на кои емисиите во воздухот и испуштањето на отпадни води може да ги преминат пропишаните гранични вредности на емисии.

(2) Освен условите наведени во став 1, дозволата издадена на инсталацијата за инцинерација на отпад или коинцинерација на отпад која користи опасен отпад го вклучува следното:

(а) список на количини на различни категории на опасен отпад кој може да биде третиран;

(б) минимален и максимален проток на масата од тој опасен отпад, неговите минимални и максимални топлински вредности и максималната содржина на полихлорирани бифенили, пентахлорофенол, хлор, флуор, сулфур, тешки метали и други загадувачки супстанции.

Член 66

Правила за инцинерација на отпад и коинцинерација на отпад

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина пропишува:

1. Минимални технички услови кои треба да се исполнат од инсталациите за инцинерација и коинцинерација

2. Видови на отпад наменети за инцинерација или коинцинерација

3. Услови за заштита на животната средина од работата на инсталацијата за инцинерација или коинцинерација,

4. Услови и начин на работа на инсталацијата,

5. Услови од аспект на технички средства и опрема за вршење на активноста на инцинерација или коинцинерација, како и

6. Услови, начин и програма за обука на вработените.

Член 67
Известување

(1) Стручниот орган ги прави достапни за јавноста информациите околу функционирањето и следењето на инсталациите за инцинерација на отпад и инсталациите за коинцинерација на отпад со номинален капацитет од 2 тони или повеќе на час, истотака дава информации околу извршувањето на процесот на инцинерација на отпад или коинцинерација на отпад и нивото на емисии во воздух и вода во споредба со граничните вредности на емисии.

(2) Стручниот орган изготвува список на инсталации за инцинерација на отпад или инсталации за коинцинерација на отпад со номинален капацитет под 2 тони на час, и овој список ќе биде достапен за јавноста.

Глава VII

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ИНСТАЛАЦИИ КОИ ПРОИЗВЕДУВААТ ТИТАНИУМ ДИОКСИД

Член 68
Предмет на уредување

(1) Ова поглавје се применува за инсталациите кои произведуваат титаниум диоксид. (во понтамошниот текст: инсталација за титаниум диоксид).

(2) Инсталацијата за титаниум диоксид од став (1) од овој член за вршење на својата дејност или активност е должна да поседува дозвола издадена согласно поглавјето 4 од овој закон.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува техничките одредби поврзани со овој вид на инсталации

Член 69
Забрана за отстранување на отпадот во водни тела

(1) Забрането е инсталациите за титаниум диоксид да испуштаат во површински и подземни води:

1) цврст отпад;

2) матични раствори коишто произлегуваат од фазата на филтрација после хидролиза на раствор на титанил сулфат од инсталации кои го применуваат сулфатниот процес; вклучувајќи го и отпадот од киселините поврзан со таквите раствори, кој содржи повеќе од 0,5 % слободна сулфурна киселина и разни тешки метали, како и вклучувајќи такви видови на матични раствори кои биле разредувани сè додека нивната содржина на слободна сулфурна киселина е 0,5 % или помалку;

3) отпад од инсталации кои применуваат хлориден процес кој содржи повеќе од 0,5% слободна хлороводородна киселина и разни тешки метали, вклучувајќи и таков отпад кој бил разреден се додека неговата содржина достигне 0,5% или помалку слободна хлороводородна киселина;

4) филтрирани соли, тиња и течен отпад коишто настанале од обработка (со концентрација или неутрализација) на отпадот од став (2) и (3) и коишто содржат разни тешки метали, но не содржат отпад од неутрализација и филтрација, како и процедениот отпад којшто содржи само трагови на тешки метали и кој, пред какво било разредување, има pH вредност над 5,5.

Член 70
Контрола на гранични вредности на емисија

(1) Операторите на инсталации кои произведуваат титаниум диоксид се должни да ја спречат емисијата на киселински капки во амбиентниот воздух.

(2) Граничните вредности на емисиите во воздух од инсталациите не смеат да ги надминат граничните вредности на емисии утврдени од Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Граничните вредности на емисиите во вода не смеат да ги надминат граничните вредности на емисии утврдени од Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 71

Мониторинг на емисии од инсталација за титаниум диоксид

(1) Барањата за мониторинг на емисија на отпадни гасови и отпадни води од инсталацијата за титаниум диоксид Стручниот орган е должен да ги утврди во дозволата, на начин со кој ќе се овозможи проверка на активностите на инсталацијата и нивна усогласеност со барањата за граничните вредности на емисија на загадувачки материи и супстанции утврдени согласно член 98 став (1) од овој закон.

(2) Операторот е должен да обезбеди континуиран мониторинг на отпадните гасови што се испуштаат во воздухот на одделни супстанции и материи во зависност од тоа кои хемиски процеси се применуваат во инсталацијата за титаниум диоксид.

(3) Мониторингот на емисиите во водата и воздухот ќе се вршат со примена на национални стандарди или соодветни CEN или ISO или меѓународни стандарди, кога не постојат национални стандарди кои овозможуваат податоци кои се еквивалентни и научно поткрепени.

(4) Министерот, со прописот од член 98 став (1) на овој член, подетално ги определува барањата за мониторинг на емисиите во вода и воздух што треба да се определат во дозволата за инсталациите кои произведуваат титаниум диоксид.

(5) Податоците од мониторингот од став (1) на овој член, операторот е должен да ги евидентира и чува најмалку три години, како и да ги направи достапни до Стручниот орган.

Член 72

Технички правила за утврдување на условите во интегрираната еколошка дозвола за инсталациите кои произведуваат титаниум диоксид

(1) Со цел обезбедување на еднакви и јасни правила за утврдување на условите во дозволата, како и обезбедување на непристрасно постапување при утврдување на условите во дозволата, при тоа раководејќи се од потребата за заштитата на животната средина и принципите утврдени во овој закон, министерот донесува технички правила за утврдување на условите во дозволата за инсталациите што произведуваат титаниум диоксид.

(2) Во правилата од став (1) на овој член, а согласно членовите 70 став (3), 71 став (4) од овој закон, се пропишуваат граничните вредности на емисии во воздух и вода што се испуштаат од инсталациите за титаниум диоксид, начинот на нивото мерење и пресметување, како и барања за мониторинг на емисиите во воздух и вода што треба да се определат во дозволата за инсталациите кои произведуваат титаниум диоксид.

ГЛАВА VIII

Посебни правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи

Член 73

Предмет на уредување

- (1) Ова поглавје се применува на инсталациите од член 13 став (3) кои во вршењето на своите дејности или активности употребуваат органски растворувачи, вклучувајќи и растворувачи во составот на мешавините, кои се детално утврдени во општите обврзувачки правила од член 77 од овој закон во кој инсталациите се определени согласно видовите на дејности или активности, годишните количини на органски растворувачи што се употребуваат од/во инсталациите, видот на производствени процеси и капацитети на инсталациите кои употребуваат органски растворувачи.
- (2) Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи се должни, пред да започнат со вршењето на дејноста или активноста, да се регистрираат во Националниот регистар од член 16 од овој закон.
- (3) Инсталациите од став (1) на овој член се должни емисиите на отпадни материји и супстанции, како и на фугитивните емисии во животната средина да ги испуштаат во согласност со граничните вредности на емисии утврдени во општите обврзувачки правила донесени согласно член 77 од овој закон.
- (4) Инсталациите од став (1) на овој член, заради намалување на емисиите, треба да подготват План за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија согласно член 75 став (1) од овој член се со цел нивно сведување на исто и/или пониско ниво од граничните вредности на емисија утврдени во општите обврзувачки правила.
- (5) Формата и содржината на постапувањето на активностите кои се поврзани со употребата на органски растворувачи, вклучувајќи и растворувачи во составот на мешавините, ја пропишува Министерот кој го води стручниот орган.

Член 74

Регистрација на инсталации кои користат органски растворувачи

- (1) Стручниот орган е надлежен да изврши регистрација согласно член 16 од овој закон, како и да ја следи работата на инсталациите.
- (2) Операторот на инсталацијата согласно на овој закон не смее да започне со работа доколку не поседува Решение за регистрација во Националниот регистар од член 16 од овој закон издадена од Стручниот орган.
- (3) Операторот на инсталација што употребува органски растворувачи од овој закон е должен до Стручниот орган да поднесе Барање за регистрација на инсталацијата во Националниот регистар најдоцна 90 дена пред денот на отпочнување со работа.
- (4) Барањето од став (1) и (2) на овој член се поднесува согласно член 74 од овој закон.
- (5) Стручниот орган, во рок од 15 дена од денот на добивањето на барањето од став (2) и (3) на овој член, да побараат од операторот на инсталацијата да достави дополнителни информации кои се однесуваат на работата на инсталацијата како и да определи рок за доставување на истите кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 60 дена.
- (6) Во случаите од став (1) на овој член, операторот е должен да ги достави бараните информации во рокот определен во барањето. Во случај кога на операторот му е потребено повеќе време за доставување на информациите од став (5) на овој член, може од Стручниот орган, да побара дополнителен рок од оној кој му е определен во барањето, при што ги наведува причините за истото.
- (7) Со доставување на дополнителните информации од операторот согласно став (5) на овој член, се смета дека барањето од став (2) и (3) на овој член е комплетирано.

(8) Стручниот орган е должен во рок од 7 дена од денот на комплетирањето на барањето на операторот согласно став (7) на овој член да го објави барањето заедно со дополнителните информации на својата веб страна.

(9) Стручниот орган, треба да обезбеди барањето да биде објавено на веб страната најмалку 8 дена пред да донесе решение согласно став (11) на овој член.

(10) Стручниот орган, е должен не подолго од 7 дена од денот на комплетирањето на барањето на операторот согласно став (7) на овој член да направи увид во инсталацијата и да провери дали податоците наведени во барањето од став (2) односно (3) на овој член се веродостојни, вклучително и дополнителните информации добиени согласно став (5) на овој член. За извршениот увид се составува записник.

(11) Стручниот орган, е должен во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот од став (10) на овој член да издаде Решение за регистрација на инсталацијата во Националниот регистар од член 13 од овој закон или решение со кое го одбива барањето за регистрација.

(12) Против решението со кое се одбива барањето за регистрација од став (11) на овој член, операторот на инсталацијата може да изјави жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(13) Стручниот орган е должен во рок од 7 дена од денот на донесувањето на решението од став (11) на овој член, истото да го објави на својата веб страна.

(14) Решението од став (11) на овој член преставува составен дел на Националниот Регистар од член 13 од овој закон кое особено содржи:

1) Податоци за операторот односно инсталацијата ;

4) Број и датум на поднесеното барање за регистрација;

5) Број и датум на издавање на решението за регистрација;

(15) Министерот со прописот од член 75 од овој закон, ги пропишува формата и содржината на Решението од став (11) од овој закон, начинот и постапката на постапување и донесувањето на решението, учеството на јавноста и начинот и постапката на промена на Решението

Член 75

Барање за регистрација во Националниот регистар за контрола на емисии и значителна промена во работењето

(1) Барањето за регистрација на инсталациите од член 73 од овој закон особено ги содржи следните информации :

1. Податоци за операторот односно подносителот на барањето (назив, адреса и деловен број), локација на инсталацијата кога е различна од седиштето на операторот ;

2. Економскиот сектор во кој припаѓа активноста односно дејноста што се врши во инсталацијата

3. Датум на започнување со работа на инсталацијата или за постојните инсталации, доказ дека истите започнале со работа пред 1 Јануари 2022 година;

4. Податоци за начинот на кој се управува и контролира инсталацијата и очекуван број на годишни работни часови на инсталацијата и просечно отпроварување во употреба на инсталацијата;5.

Податоци за цврст и течен отпад што се создава од инсталацијата придружени со шифрите од Листата на видови отпад ;

6. Податоци за емисии во животната средина (воздух, вода, бучава, канализација и сл.) ;

7. Податоци за земјоделски и фармерски активности ;

8. Податоци за бучава, вибрации и нејонизирачко зрачење ;

9. Податоци за точки на мониторинг и земање на примероци ;

10. Начинот на следењето на емисиите во животната средина ;

11. Начинот на одржување на опремата што се користи како и на опремата која се употребува за намалување на влијанијата врз животната средина ;

12. План за постапување во случај на несреќи кој содржи мерки кои ќе се преземат за спречување на настанување несреќи, како и мерки за постапување во случај на истите ;

13. Други податоци и/или документ кои се значајни за работата на инсталацијата (изјава, табеларни прикази и други прилози потребни за образложување на наводите содржани во барањето).

(2) Во случај кога операторот планира да направи значајна измена во работата на инсталацијата е должен да поднесе барање за измена на регистрацијата во Националниот регистар од член 16 од овој закон најмалку 60 дена пред да ја направи промената.

(3) Барањето од став (2) на овој член се доставува на ист начин како и барањето од став (1) на овој член, при што се наведуваат само податоците во кои има промена.

(4) Како значителна промена, доколку не е поинаку утврдено во овој закон или во општите обврзувачки правила, се смета онаа промена која доведува емисиите во воздухот, водите или бучавата да се зголемат за најмалку 20 % од оние што биле предвидени со регистрацијата, или пак кога се врши промена на горивото или технилошкиот процес при што отпадот што се создава е различен и/или спроведувањето на технилошкиот процес бара поинакви мерки за заштита на животната средина од она што било предвидено при барањето за регистрацијата од член 73 од овој закон.

(5) Министерот со прописот од член 74 став (1) ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето за регистрација од став (1) на овој член, начинот и постапката на поднесување и постапување по истото, во случај на регистрација и промена на Решението за регистрацијата.

(6) Во случај на промена во работењето на инсталацијата односно постројката, постапката за промена на Решението за регистрација се спроведува согласно член 73 од овој закон, и прописот од член 74 став (1) од овој закон.

(7) Доколку промената се однесува на промена на административните податоци содржани во Решението за регистрација, Стручниот орган, промената ќе ја спроведат со примена на прописите за општата управна постапка.

(8) Доколку со промената инсталацијата ги исполнува условите за инсталација или постројка која треба да поседува интегрирана еколошка дозвола, во рокот од став (2) на овој член е должна да започне постапка за добивање на интегрирана еколошка дозвола согласно одредбите на овој закон.

Член 76

Постапка за издавање на Решение за регистрација и за промена на регистрацијата во Националниот регистар

(1) Со цел обезбедување на еднакви и јасни правила при спроведување на постапката за регистрација во Националниот регистар од член 13 од овој закон по барањето за регистрација, раководејќи се од потребата за заштитата на животната средина и принципите утврдени во овој закон, министерот поблиску ја уредува постапката за издавање на Решение за регистрација и за промена на регистрацијата за инсталациите од член 99 став (1) од овој закон.

(2) Со актот од став (1) на овој член, а согласно членовите 100 став (17), 101 став (5), 102 став (14) од овој закон, министерот ги утврдува формата и содржината на Решението за регистрација од член 100 став (12) од овој закон, начинот и постапката на постапување и донесувањето на решението, учеството на јавноста и начинот и постапката на промена на Решението; формата и содржината на образецот на барањето за регистрација од член 101 став (1) од овој закон, начинот и постапката за поднесување и постапување по истото; формата и содржината на образецот на барањето од член 102 став (3) од овој закон, начинот и постапката на поднесување и постапување по истото; како и начинот на учество на јавноста во спроведувањето на постапката за регистрација.

Член 77
Бришење од Националниот регистар

- (1) Операторот на инсталацијата што употребува органски растворувачи е должен до Стручниот орган да поднесе Барање за бришење на инсталацијата од Националниот регистар од член 16 од овој закон најдоцна 90 дена пред денот на затворањето со работа на инсталацијата
- (2) Барањето од став (1) на овој член особено ги содржи следните информации:
1. Податоци за операторот односно подносителот на барањето (назив, адреса и деловен број) ;
 2. Сектор во кој припаѓа активноста односно дејноста што се врши во инсталацијата
 3. Причината поради која престанува со работа;
 4. Датумот кога планира да престане со работа;
 5. План за затворање, ремедијација и грижа за животната средина по престанок на работата на инсталацијата по затворањето;
 6. Податоци за состојбата со животната средина на локацијата на инсталацијата во моментот на поднесување на барањето за бришење;
 7. Други податоци што се значајни за намалување и спречување на влијанието врз животната средина.
- (3) Стручниот орган, во рок од 15 дена од денот на добивањето на барањето од ставовите (1) и (2) на овој член, да побараат од операторот на инсталацијата да достави дополнителни информации кои се однесуваат на влијанието од работата на инсталацијата да го дополни Планот од став (2) точка 5 со дополнително мерки, како и да определи рок за доставување на истите кој не може да биде помал од 15 дена ниту подолг од 30 дена.
- (4) Во случаите од став (3) на овој член, операторот е должен да ги достави бараните информации во рокот определен во барањето.
- (5) Во случај кога на операторот му е потребено повеќе време за доставување на информациите од став (3) на овој член, може од Стручниот орган, да побара дополнителен рок од оној кој му е определен во барањето, при што ги наведува причините за истото.
- (6) Со доставување на дополнителните информации од страна на операторот согласно став (4) и (5) на овој член, се смета дека барањето од став (1) и (2) на овој член е комплетирано.
- (7) Стручниот орган, должен не подолго од 7 дена од денот на комплетирање на барањето на операторот согласно став (6) на овој член да направи увид во инсталацијата и да провери дали податоците наведени во барањето од ставовите (1) и (2) на овој член се веродостојни, вклучително и дополнителните информации добиени согласно став (4) на овој член. За извршениот увид се составува записник.
- (8) Стручниот орган, е должен во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот од став (7) на овој член да издаде Решение за бришење на инсталацијата од Националниот регистар на индустриски инсталации од член 16 од овој закон.
- (9) Во решението од став (8) на овој член Стручниот орган, го определува начинот на кој операторот е должен да известува за спроведувањето на Планот од став 3 точка 5 на овој член, како и може да му наложи на операторот да спроведе определени мерки кои имаат за цел намалување или спречување на влијанието врз животната средина
- (10) Жалбата од став (10) на овој член не го одлага извршувањето на решението од став (8) на овој член.
- (11) Инсталацијата може да се избрише од Националниот регистар од член 16 од овој закон и со одлука на Стручниот орган во случај на:

1. стечај или ликвидација на инсталацијата;
 2. непочитување на условите за работа што се утврдени во општите обврзувачки правила констатирани од надлежен инспектор за животна средина согласно поглавјето 8 од овој закон.
- (12) Одлуката за бришење од националниот регистар од став (11) на овој член задолжително се доставува до Стручниот орган односно до, по нејзината правосилност, да донесат Решение за бришење на инсталацијата од Националниот регистар на индустриски инсталации од член 16 од овој закон. Одлуката се евидентира во Националниот регистар.
- (13) Стручниот орган, е должен решенијата од став (8) и став (1), како и одлуката од став (12) на овој член да ги објават на својата веб страна во рок од 7 дена од денот на нивното донесување,
- (14) Министерот со прописот од член 77 од овој закон ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето од став (3) на овој член, начинот и постапката на поднесување и постапување по истото.

Член 78

Општи обврзувачки правила за заштита на животната средина за активности поврзани со користење на испарливи органски соединенија

- (1) Инсталациите се должни своето работење да го усогласат со барањата за заштита на животната средина утврдени во општите обврзувачки правила за заштита на животната средина за активности поврзани со користење на испарливи органски соединенија.
- (2) Општите обврзувачки правила за заштита на животната средина за активности поврзани со користење на испарливи органски соединенија (во понатамошниот текст: општи обврзувачки правила) претставуваат правила за заштита на животната средина, како и на нејзините медиуми и области кои треба да се почитуваат и да постапува по нив.
- (3) Општите обврзувачки правила особено содржат:
 1. опис на дејноста или активноста на која се однесува;
 2. правила за работа и оперативни услови на инсталацијата;
 3. правила за постапување со отпад;
 4. првила за спречување на несреќи и инциденти;
 5. правила при намалена работа или престанок со работа;
 6. правила за одржување на опремата, како и на опремата за намалување на загадувањето на животната средина;
 7. правила за спроведување на мониторинг во животната средина;
 8. гранични вредности на емисии во медиумите и областите на животната средина;
 9. правила и услови за отстапување од граничните вредности на емисија, и начин на одобрување на отстапувањето;
 10. критериуми за оценка на усогласеноста со граничните вредности на емисија;
 11. рокови за почитување на граничните вредности на емисија, временски гранични вредности до постигнување на целосно почитување на условите;
 13. правила за користење на одредени супстанции или материји, вклучително и органски растворувачи;
 14. правила за доставување извештаи и анализи;
 15. правила за грижа по затворањето на инсталацијата;
 16. правила за утврдување на значителна промена во работата на инсталацијата поради ште е потребно промена на регистрацијата;
 17. други прашања што се од значење за работата на инсталацијата а се поврзани со намалување на негативното влијание врз животната средина.

(5) Во општите обврзувачки правила се утврдува и времето од кога истите започнуваат да се применуваат.

(7) Општите обврзувачки правила ќе се засноваат на, и/или ќе ги интегрираат, заклучоците за НДТ тогаш кога истите постојат за одделни дејности или активности.

Член 79

Донесување на општите обврзувачки правила

(1) Општите обврзувачки правила од член 78 од овој закон ги донесува министерот, по предлог на Стручниот орган.

(2) Стручниот орган е должен, во соработка со Научно-техничката комисија за индустриски емисии од член 40 од овој закон, да подготви општи обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи, кои се определени со член -- од овој закон, како и за посебни дејности или активности кога, заради заштита на животната средина, е потребно да се донесат општи обврзувачки правила за истите.

(3) Стручниот орган е должен нацрт општите обврзувачки правила да ги објави на својата веб страна, да ги достави до стопанските комори организирани во Република Северна Македонија и до релевантните здруженија или организации на економскиот сектор, дејност или активност, како и да определи рок кој не може да биде пократок од 30 ниту подолг од 90 дена, во кој рок заинтересирана јавност може да достават свои мислења, забелешки и предлози.

(4) Заинтересираната јавност може во рок од 15 дена од денот на објавувањето на општите обврзувачки правила да побара од Стручниот орган да се одржи јавна расправа за истите.

(5) Стручниот орган е должен, во рамките на рокот од став (3) на овој член, да организира јавна расправа за општите обврзувачки правила кога тоа ќе го побара најмалку една стопанска комора или организација односно здружение за дејност или активност.

(6) Стручниот орган е должен, во рок од 30 дена од истекот на рокот од ставот (3) на овој член, да изработи предлог обврзувачките правила и истите да ги објави на својата веб страна, како и да изработи извештај од консултацијата со јавноста за тоа кои мислења, забелешки или предлози добиени од засегнатата јавност или добиени во текот на јавната расправа се прифатени или одбиени, како и образложение за истото.

(7) На предлог обврзувачките правила од став (6) на овој член стопанските комори односно здруженијата од став (5) на овој член можат да дадат свое мислење во рок од 15 дена од денот на објавувањето на веб страната на Стручниот орган.

(8) Стручниот орган во рок од 15 дена од истекот на рокот од став (7) на овој член е должен општите обврзувачки правила да ги достави на усвојување до министерот, заедно со добиените мислења согласно став (7) на овој член.

(9) Кога смета дека е потребно и оправдано, Стручниот орган може во општите обврзувачки правила што ги доставил на усвојување до министерот, да ги интегрира мислењата добиени согласно став (7) на овој член.

(10) Министерот е должен во рок од 15 дена од денот на добивањето на предлог општите обврзувачки правила согласно став (8) на овој член да ги уреди со донесување на Упатство.

Член 80

Надоместок за регистрација

(1) Операторите на инсталациите се должни да плаќаат надоместок за регистрација во Националниот регистар од член 13 од овој закон:

- при поднесување на барање за регистрација,
- при поднесување на барање за измена на решението за регистрација

- (3) Надоместокот од став (1) алинеи 1 и 2 на овој член се плаќа еднократно при поднесување на барањето за регистрација и барањето за измена на решението за регистрација.
- (5) Надоместокот за регистрација за инсталации кои употребуваат органски растворувачи изнесува 250 евра во денарска противвредност
2. Надоместок за поднесување на барање за измена на решение за регистрација за инсталации кои употребуваат органски растворувачи изнесува 200 евра во денарска противвредност.
- (6) Надоместокот за надзор на инсталацијата кои употребуваат органски растворувачи изнесува 280 евра во денарска противвредност и Операторот го плаќа најдоцна до 31 јануари во тековната година за надзорот извршен во претходната година.
- (7) Надоместокот од став (5) на овој член се утврдува со решение издадено од овластено службено лице на Стручниот орган за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи член 99 став (1) и (2) од овој закон.
- (8) Средствата добиени од надоместокот согласно ставот (7) на овој член се уплаќаат на посебна сметка на органот за животна средина наменети за Стручниот орган, а се користат за покривање на тошоците за работа на Научно-техничката комисија за индустриски емисии, за врешење увид во инсталацијата.
- (9) Операторот има право на жалба на решението издадено согласно ставовите (7), (8) и (9) согласно прописите за општата управна постапка. Жалбата не го задржува извршувањето на решението.

Член 81

Обврски на операторот на инсталација која употребува органски растворувачи

- (1) Операторот на инсталација која употребува органски растворувачи е должен да ги преземе сите мерки со кои ќе обезбеди :
- а) усогласеност со/ исполнување на/ граничните вредности на емисија на испарливите органски соединенија во отпадни гасови утврдени согласно општите обврзувачки правила за овие инсталации и граничните вредности на фугитивните емисии или граничните вредности на вкупните емисии и исполнување на другите барања согласно обврските утврдени во општите обврзувачки правила или
- б) усогласеност со барањата кои произлегуваат од Планот за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија, пропишани согласно општите обврзувачки правила за овие инсталации.
- (2) Операторот од став (1) на овој член е должен да изработи План за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија во рок и начин како што е пропишано во општите обврзувачки правила за овие инсталации, како и да го достави на одобрување до Стручниот орган.
- (3) Стручниот орган е должен во рок од 15 дена од денот на прием на планот од став (2) на овој член, доколку е потребно од операторот да побара дополнителни информации или да побара ревидирање на планот со вклучување на дополнителни мерки или активности, како и, во зависност од комплексноста на барањето, да определи рок за постапување кој не може да биде пократок од 30 дена ниту подолг од 90 дена.
- (4) Операторот во случаите од став (3) на овој член е должен да ги достави бараните информации, и/или да го ревидира планот согласно дополнителните мерки или активности во рокот определен во став (3) на овој член, или да даде свое образложение доколку не се согласува со предложените мерки и активности.
- (5) Стручниот орган во рок од 15 дена од денот на добивањето на информации од постапувањето на операторот согласно став (4) на овој член, е должен да го објави планот од став (2) на овој член на својата веб страна и да определи рок, кој не може да биде пократок од 15 дена, во кој

заинтересираната јавност, како и општината и градот Скопје на чија територија се наоѓа инсталацијата, да даде свое мислење или забелешки.

(6) Стручниот орган е должен, во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот од став (5) на овој член, да донесе решение за одобрување на Планот за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија од став (2) на овој член за определена инсталација која употребува органски растворувачи, како и да го објави на својата веб страна.

(7) Операторот од став (1) на овој член има право на жалба на решението од став (6) на овој член во рок од 15 дена од денот на неговото добивање, согласно прописите за општа управна постапка.

(8) Одобрениот план од став (6) на овој член, инсталацијата е должна да го објави на својата веб страна.

Член 82

Замена на опасни супстанции и препарати

(1) Операторот е должен во Планот за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија од член 75 став (2) од овој закон, да предвиди и спроведе мерки за да ги замени супстанциите и/или препаратите кои поради нивната содржина на испарливи органски соединенија се класифицирани како канцерогени, мутагени или токсични за репродукција, и на кои им се доделени или треба да ги носат изјавите за опасност H340, H350, H350i, H360D или H360F или фразите за ризик R45, R46, R49, R60 или R61 во што е можно пократок рок и до максималниот можен волумен со помалку опасни супстанции или препарати до степен колку што е технички и практично можно што е дефинирано во извештајот за хемиска безбедност на производот.

(2) За спроведувањето на обврската од став (1) на овој член, операторот на инсталацијата што користи органски растворувачи е должен еднаш годишно да достави извештај до Стручниот орган за видот и количината на органски растворувачи кои ги користел во претходната година, кои ги променил со растворувачи коишто имаат помали емисии и помалку опасни супстанции.

(3) Со извештајот од став (2) на овој член, операторот приложува и годишна програма за превземање на мерки за промена на супстанциите и препаратите на органските растворувачи во наредните три години, кога постои веројатност дека ќе може да ги замени органските растворувачи со помалку опасни супстанции и помали емисии, доколку истите не се веќе вклучени во Планот од став (1) на овој член.

(4) Во извештајот од став (2) на овој член, операторот ги приложува и упаствата за користење изготвени од страна на производителот на органските растворувачи што ги употребил.

(5) Извештајот од став (2) на овој член, и кога е тоа потребно заедно со годишната програма од став (3) на овој член, операторот е должен да го достави најдоцна до месец јануари во тековната година.

(6) Министерот ја пропишува формата и содржината на извештајот од став (2) на овој член, начинот и постапката на неговото подготвување и доставување до Стручниот орган, како и формата и содржината на годишната програма од став (3) на овој член и начинот нејзината подготовка и доставување до Стручниот орган.

Член 83

Гранични вредности на емисија за испарливи органски соединенија во отпадни гасови

(1) Граничните вредности на емисија на испарливите органски соединенија кои се испуштаат во воздух од инсталацијата (точкасти и фугитивни) при употреба на органски растворувачи се пропишани во општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи донесени согласно член 78 од овој закон

(2) Отстапување од граничните вредности на емисија од ставот (1) на овој член е можно само доколку операторот му докаже на Стручниот орган дека е технички и економски неизводливо да се

постигнат граничните вредности на емисија од инсталацијата, на начин како што е утврдено во општите обврзувачки правила, при што Стручниот орган може да дозволи емисиите да ги надминат граничните вредности на емисија на испарливи органски соединенија, под услов да не се очекуваат значителни ризици по здравјето на луѓето и животната средина при што операторот треба да му докаже на Стручниот орган дека се користени најдобрите достапни техники.

(3) Во општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат испарливи органски соединенија донесени согласно член 78 (општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи) од овој закон, се пропишуваат условите во кои може да се дозволи отстапување од граничните вредности на емисија од став (1) на овој член, кои особено се однесуваат на можноста инсталацијата да работи во контролирани услови, користењето на опрема за намалување на емисиите, колчината и видот на органските растворувачи што се користат, режимот на работа, вклучително и периодот на започнување и исклучување на инсталацијата, бројот на дејности што е вршат во инсталацијата, техничките можности на инсталацијата, поврзани со нејзината старост и бројот на работни часови и локацијата, како и обврската кога операторот е должен да побара одобрување на отстапувањето од Стручниот орган.

(4) Операторот е должен да преземе мерки со кои ќе ги минимизира емисиите на испарливи органски соединенија за време на започнување со работа на инсталацијата и нејзино исклучување.

(5) Во општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи донесени согласно член 78 од овој закон, се пропишуваат и критериумите кои ќе се користат за оценка на усогласеноста со граничните вредности на емисија од став (1) на овој член на инсталацијата.

Член 84

Контрола на емисии од испарливи органски соединенија во контролирани услови

1. За да се заштити здравјето на луѓето и животната средина, операторот е должен да примени контролирани оперативни услови со цел да спречи емисија на органохалогени испарливи органски соединенија кои ги содржат фразите на ризик R40 или R68 или изјавите за опасност H31 или H351 или испарливи органски соединенија со изјави за опасност и фрази на ризик коишто се определени во општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат органски растворувачи донесени согласно член 104 од овој закон.

2. Контролирани оперативни услови од став (1) на овој член значат услови во кои инсталацијата работи на начин со кои испарливите органски растворувачи, коишто се ослободуваат при вршењето на дејноста или активноста, се собираат и испуштаат на контролиран начин низ оцак или опрема за намалување на емисиите, поради што емисиите не стануваат во потполност фугитивни.

Член 85

Мониторинг на емисиите на испарливите органски соединенија

(1) Операторите на инсталациите кои употребуваат органски растворувачи се должни да вршат континуирани и/или периодични мерења на емисиите од инсталацијата во воздухот, на начин како што е утврдено во општите обврзувачки правила за овие инсталации.

(2) Во случај на започнување или исклучување со/од работа на инсталацијата што употребува органски растворувачи, операторот е должен да преземе превентивни мерки кои имаат за цел намалување на емисиите во воздухот.

(3) За секое започнување или исклучување со/од работа на инсталацијата операторот води евиденција, како и да ги опише превентивните мерки што ги превзел. Евиденцијата, операторот е должен редовно да ја доставува до Стручниот орган и Државниот инспекторат за животна средина.

- (4) Започнување или исклучување со/од работа на инсталација која употребува органски растворувачи се смета секоја постапката со која некоја активност, опрема или резервоар започнува или престанува со работа, односно се доведува во состојба на работа или мирување.
- (5) Променливите услови за работа во поедини фази на работа на инсталацијата не се смета за започнување или исклучување.
- (6) Операторот е должен да ги следи сите емисии што се ипуштаат од инсталацијата, да зема примероци и да води евиденција за мониторингот во рамките на самата инсталација.
- (7) Согласно општите обврзувачки правила операторот е должен до Стручниот орган да доставува податоци од мониторингот.
- (8) По исклучок од став (7) на овој член, Стручниот орган може да побара операторот да достави известување и податоци за :
- емисиите што се испуштаат од инсталацијата која употребува органски растворувачи, фугитивните емисии или вкупните емисии, како и нивната усогласеност со пропишаните граничните вредности на емисија на испарливи органски соединенија ;
 - степенот на исполнување на Планот за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија од член 75 став (2) од овој закон, и/или
 - евентуални остапувања што се утврдени со општите обврзувачки правила за работа на инсталацијата.
- (9) Стручниот орган е должен во барањето од став (8) на овој член да определи рок за доставување на истите кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 60 дена.

Член 86

Значителни промени во инсталациите што употребуваат органски растворувачи

- (1) Значителна промена на инсталацијата која употребува органски растворувачи се смета кога настанува промена на номиналниот капацитет на инсталацијата што предизвикува зголемување на повеќе од 25% од емисиите на испарливи органски соединенија во случај на инсталација со мал капацитет на работа и повеќе од 10% во случај на сите други инсталации, или друга промена која веројатно ќе има значително негативно влијание врз животната средина, здравјето на луѓето, благосостојбата, имотот и културното наследство.
- (2) Номинален капацитет на инсталацијата значи максимална просечна количина на органски растворувачи што се употребуваат во еден работен ден при нормално функционирање на инсталацијата при инсталиран капацитет на истата.
- (3) Определувањето на мала инсталација од став (1) на овој член се врши согласно критериумите утврдени во општите обврзувачки правила за инсталациите кои употребуваат испарливи органски соединенија.
- (4) Кога е настаната значителна промена на инсталацијата согласно овој член, операторот е должен да поднесе барање за промена на регистрацијата согласно член 75 од овој закон.
- (5) Со поднесувањето на барањето од став (4) на овој член, Стручниот орган, согласно општите обврзувачки правила ќе одреди дали делот на инсталацијата во кој се прави значителната измена ќе се смета како постојна или нова инсталација која употребува органски растворувачи.

ГЛАВА IX

ИНТЕГРИРАНИ ЕКОЛОШКИ ДОЗВОЛИ НА ЛОКАЛНО НИВО

Член 87

Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) Индустриските инсталации од помал обем треба да работат согласно условите утврдени во Б-интегрираната еколошка дозвола утврдени во општите обврзувачки правила за активности од помал обем од член 39 од овој закон и законите од областа на животната средина.

(2) Владата на Република Северна Македонија ги определува дејностите кои ги вршат индустриските инсталациите од помал обем за кои е потребна Б-интегрирана еколошка дозвола.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, поблиску ја пропишува постапката за издавање, измена, целосен или делумен пренос на Б-интегрираната еколошка дозвола, условите за престанок на активноста и условите за одземање на дозволата.

(4) Доколку поинаку не е регулирано во ова поглавје од овој закон, во постапката за добивање на Б-интегрирана еколошка дозвола соодветно се применуваат одредбите за добивање на А-интегрирана еколошка дозвола од Поглавје IV на овој Закон.

Член 88

Органи надлежни за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) Надлежни органи за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола се:

(а) градоначалникот на општината;

(б) градоначалникот на градот Скопје;

(в) во случај кога инсталацијата се наоѓа во заштитено подрачје, надлежен орган за издавање на дозволата е Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина.

(2) Општините можат да формираат заедничка администрација за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи согласно прописите за меѓуопштинска соработка.

3) За издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола, општината и градот Скопје, треба да имаат овластено најмалку едно лице во локалната администрација, кое има висока стручна подготовка од областа природните или на техничките науки.

Член 89

Општи обврски на операторот

(1) Операторот на индустриска инсталација која поседува Б-интегрирана еколошка дозвола своите активности ги врши на начин со кој ќе се обезбеди:

(а) преземање на сите неопходни мерки за спречување на загадувањето;

(б) да не се предизвикува значајно загадување врз здравјето на луѓето и животната средина;

(в) спречување на создавање на отпад согласно прописите за управување со отпад;

(г) постапување со создадениот отпад согласно хиерархијата за управување со отпад и во согласност со прописите за управување со отпад, односно ќе се овозможи негова повторна употреба, рециклирање или преработка или, доколку е технички и економски неизводливо, ќе обезбеди негово отстранување на начин со кој ќе се избегне или намали било какво влијание врз животната средина;

(д) преземање на сите потребните мерки со кои ќе се избегнат несреќи и ќе се ограничат нивните последици;

(f) по престанок на работата на инсталацијата преземање на сите неопходни мерки со цел избегнување на секаков ризик од загадување, како и враќање на локацијата во задоволителна состојба.

Член 90

Барање за издавање Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) За издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола операторот поднесува барање до општината, или до градот Скопје зависно од седиштето на операторот, или до Стручниот органот на државната управа за работите од областа на животната средина доколку се работи за заштитено подрачје

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува формата и содржината на барањето, како и начинот на кој се поднесува барањето и потребната документација која се приложува кон барањето кое се доставува во три примероци во тврда копија и три примероци во електронска форма.

(3) Барањето за дозвола најмалку содржи:

1. Податоци за операторот;
2. Опис на инсталацијата и нејзините технички активности;
3. Податоци за управување и контрола на инсталацијата;
4. Податоци за сировини и помошни материјали, други супстанции и енергии употребени или произведени во инсталацијата;
5. Податоци за цврстиот и течниот отпад и управувањето со нив;
6. Податоци за емисиите во воздухот;
7. Податоци за испуштања во површински води и канализација;
8. Податоци за спречување на емисии во почва и подзмени води;
9. Податоци за бучавата и вибрациите;
10. Податоци за одредената локација на точките за мониторинг и местата за земање примероци;
11. Мерки за спречување на несреќи и за заштита во случај на вонредни случаи;
12. Санација, затворање и ресторација после престанокот на активностите;
13. Програма за подобрување;
14. Не-технички преглед;
15. Изјава за точност на податоците;
16. Табеларни прикази и прилози потребни за образложување на наводите содржани во барањето

(4) Освен податоците од став (3) на овој член, операторот во прилог на барањето доставува и соодветна документација.

(5) Надлежните органи можат да побараат од операторот да достави и дополнителни податоци кои не се опфатени во став (3) од овој член, доколку дополнителните податоци ќе служат за појаснување на одредени податоци од барањето.

Член 91

Постапување со барањето за Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) Во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од член 90 од овој закон а согласно на член 88 став 1 од овој закон, надлежните органи со известување го информираат

подносителот доколку се потребни дополнителни податоци во рок кој не може да биде пократок од 15 дена ниту подолг од 60 дена од денот на приемот на известувањето.

(2) Доколку операторот не постапи согласно известувањето од ставот (1) на овој член, надлежните органи од членот 88 став 1 од овој закон, со решение го отфрлаат барањето како некомплетно.

(3) Доколку надлежните органи од член 88 став 1 донесуваат известување за дополнување на барањето, рокот потребен за издавање на дозволата започнува да тече од денот на приемот на дополнетото барање со податоците наведени во известувањето од ставот (1) на овој член.

(4) Против решението од ставот (2) на овој член операторот може да поднесе жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 92

Консултација во врска со барањето

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола се должни, во рок од пет работни дена од кога е компетирано барањето, да достават по еден примерок од комплетното барање до:

- Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животна средина,
- Општинскиот инспекторат за животна средина

(2) Органите од став (1) од овој член, во рок од 30 дена имаат право да достават во писмена форма мислења и забелешки во врска со барањето.

Член 93

Објава на барањето за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 го објавуваат комплетното барање во најмалку два дневни весници достапни низ цела територија на Република Северна Македонија, еден од кои што е на јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат на службен јазик различен од македонскиот, како и на неговата интернет страница во рок од седум дена од денот на прием на комплетното барање. Трошоците за објава во дневен весник ги сноси барателот.

(2) Објавата ги содржи особено следниве податоци:

1. име, адреса и информации за контакт за подносителот на барањето, вклучувајќи и податоци за лицето за контакт во врска со барањето;
2. целта на барањето;
3. назнака и вид на барањето за добивање дозвола;
4. адреса и број на катастарска парцела на инсталацијата;
5. краток опис на инсталацијата;
6. опис на активностите кои се вршат преку инсталацијата;
7. назнака дека барањето е достапно на интернет страницата на Општината, на местото, постапките и рокот во кој јавноста може да го разгледа барањето;
8. начинот и постапката на кој јавноста може да го достави своето мислење во врска со барањето

(3) Објавата од став (1) од овој член се врши во стандардна форма и големина, видлива за јавноста

(4) Надлежните органи од член 88 став 1, во рок од 15 дена, паралелно со објавата на барањето, да обезбеди јавен пристап до целосното барање доставено од операторот, со исклучок на доверливите информации кои содржат деловни тајни, означени како такви од страна на операторот, во електронска форма преку интернет и во тврда копија во одредени локации во Министерството надлежно за заштита на животната средина и во просториите на Општината во која се наоѓа инсталацијата. Пристапот ќе се обезбеди најмалку за засегнатата јавност, вклучувајќи ги и граѓанските здруженија формирани со цел заштитата на животната средина.

Член 94

Одбивање да се издаде дозвола

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 носат решение со кое што се отфрла барањето, ако:

(а) Начинот на кој се предлага да се вршат активностите може да предизвика штетни последици врз здравјето и животот на луѓето и врз животната средина;

(б) Доставеното барање не е во согласност со овој и со друг закон и прописите од областа на животната средина донесени врз основа на нив;

(в) Операторот не ги доставил потребните податоци на начин и во рок определен со известување од член 91 став 2 од овој закон.

(2) Операторот може да поднесе жалба против решението од ставот (1) на овој член до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од приемот на решението. Жалбата не го одложува извршувањето на решение.

Член 95

Содржина на Б-интегрираната еколошка дозвола

(1) Б-интегрираната еколошка дозвола содржи податоци за операторот и инсталацијата, како и условите кои операторот мора да ги исполни при работењето на инсталацијата, во согласност со прописите донесени врз основа на закон.

(2) Условите кои Операторот мора да ги исполни треба да бидат во согласност со општите обврзувачки правила за активности од помал обем од член 39 од овој законите од областа на животната средина.

(3) Во дозволата од ставот (1) на овој член се наведуваат и обврските во однос на мониторингот на емисиите, определувањето на методите и зачестеноста на мерењата.

(3) Б-интегрираната еколошка дозвола најмалку содржи:

1. краток опис на инсталацијата;
2. работа на инсталацијата;
3. документација;
4. редовни извештаи;
5. известувања;
6. емисии и мониторинг;
7. пренос до пречистителна станица за отпадни води;
8. услови надвор од локацијата;

- 9. програма за подобрување;
- 10. договор за промени во пишана форма;
- 11. додатоци.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува супстанциите и нивните гранични вредности на емисии кои се утврдуваат со Б-интегрираната еколошка дозвола.

Член 96

Издавање на Б-интегрираната еколошка дозвола

(1) Доколку надлежните органи од член 88 став 1, врз основа на комплетното барање, утврдат дека влијанието на инсталацијата врз животната средина е во рамките на пропишаните граници и вредности, должни се да донесат решение со кое се издава Б-интегрираната еколошка дозвола, во рок од 60 дена од денот на приемот на комплетното барањето од член 91 на овој закон.

(2) Против решението од став еден на овој член, донесено од надлежните органи од член 88 став 1 операторот на инсталација има право да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на донесувањето на решението.

(3) Жалба против решението од ставот (1) на овој член можат да поднесат засегнати правни и физички лица, како и здруженија на граѓани основани заради унапредување и заштита на животната средина до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на донесувањето на решението.

(4) Надлежните органи од член 88 став 1 се должни да водат регистар на Б-интегрирани еколошки дозволи за своето подрачје, како и да достават копија од секоја издадена Б-интегрирана еколошка дозвола до Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина.

(5) Стручниот Орган на државната управа за работите од областа на животната средина води и одржува регистар на издадени Б-интегрирани еколошки дозволи.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги пропишува формата, содржината и начинот на водењето на регистарот од ставовите (4) и (5) на овој член, како и начинот на доставување на податоците за упис во регистарот.

(7) Кога покрај Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталацијата се потребни добивање на други дозволи поврзани со користење и експлоатација на природни богатства, надлежните органи од член 88 став 1 од овој закон нема да ја издадат дозволата доколку инвеститорот не ги обезбеди потребните дозволи. Условите и мерките утврдени во другите дозволи соодветно се вградуваат во Б-интегрираната еколошка дозвола.

(8) Органот кој ја издал Б-интегрираната еколошка дозвола е должен да ги проверува условите утврдени во дозволата при секакви измени во прописите за заштита на животната средина кои можат да влијаат врз работењето на инсталацијата.

(9) Надлежните органи од член 88 став 1 се должни редовно, секои седум години да ги провери условите утврдени со дозволата и доколку е потребно истите да ги промени.

Член 97

Измена на Б-интегрирана еколошка дозвола по службена должност

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 ја ревидира Б-интегрираната еколошка дозвола по службена должност во следниве случаи:

- кога безбедноста во работењето на инсталацијата бара употреба на поинакви технологии;
- кога загадувањето на животната средина се зголемило до таа мера што предизвикува штетни последици по животот и по здравјето на луѓето и на животната средина, поради што е потребно промена на граничните вредности на емисии односно условите утврдени во дозволата заради почитување на стандардите за квалитет на животната средина;
- при настанување на измени во прописите за заштита на животната средина кои можат да влијаат врз работењето на инсталацијата.

(2) Како резултат на разгледувањето, надлежните органи од член 88 став 1 донесува решение за измена на Б-интегрираната еколошка дозвола.

Операторот може да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од доставувањето на решението од ставот (3) на овој член.

Надлежните органи од член 88 став 1 определуваат временски период во кој операторот е должен да го усогласи работењето на инсталацијата со барањата содржани во изменетата Б-интегрирана еколошка дозвола.

Измените на Б-интегрираната еколошка дозвола или измените на условите во Б-интегрираната еколошка дозвола се вршат според постапката за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола.

Член 98

Измена на Б-интегрирана еколошка дозвола по барање на носителот на дозволата

(1) Носителот на дозволата е должен да ги известува Надлежните органи од член 88 став 1 за секоја измена во работата на инсталацијата. Известувањето задолжително треба да содржи информации за обемот и за начинот на кој се извршуваат планираните промени во работењето на инсталацијата, за влијанието на промените врз животната средина како и за податоците на мониторинг.

(2) Надлежните органи од член 88 став 1 во рок од еден месец утврдува дека измената од став (1) на овој член е значителна промена имајќи ги предвид следниве критериуми:

- (а) Секоја измена во природата или начинот на функционирање или проширувањето на инсталацијата се смета за значителна доколку промената или проширувањето на инсталацијата само по себе ги постигнува праговите на капацитет од правилникот наведени во член 11 став 1;
- (б) Доколку има влијание врз дополнителна компонента на животната средина (на пример доколку има влијание врз нов медиум на животната средина);

(в) Има измени на параметрите на емисиите или начинот на нивното испуштање (вклучувајќи ги промената на локацијата или параметрите на уредите кои емитуваат или места на испуштања) или има зголемување на испуштените материји според вид или количина што води до:

- зголемување на бројот на луѓе кои се под влијание на емисиите на опасни материји;
- зголемување на видот и/или количината на емисиите во воздух или вода за популацијата која е веќе под влијание на овие емисии;
- влијание врз додатно водно тело.

(3) Ако Надлежните органи од член 88 став 1 утврдиат дека промените од ставот (1) на овој член се значителни промени, од операторот се бара да го дополни барањето со елементите од член 83, став 3 од овој закон. Барањето за дозвола ги опфаќа деловите на инсталацијата и деталите врз кои може да влијае значителната промена.

(4) Надлежниот орган ја издава новата Б интегрирана еколошка дозвола врз основа на барањето доставено од операторот според став 3 од овој член. Новата Б интегрирана еколошка дозвола ги опфаќа сите делови на инсталацијата, без разлика дали се под влијание на значителната промена или не.

(7) Измената на Б-интегрираната еколошка дозвола или измената на условите на Б-интегрираната еколошка дозвола ќе се изврши согласно постапка за издавање на нова Б-интегрирана еколошка дозвола.

Член 99

Пренос на Б-интегрираната еколошка дозвола

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 може да изврши делумен или целосен пренос на Б-интегрираната еколошка дозвола на нов оператор.

(2) Во случај на било која промена на операторот, носителот на издадената Б-интегрирана еколошка дозвола е должен веднаш да го извести надлежните органи од член 88 став 1, како и да достави информации и докази за промената.

(3) надлежните органи од член 88 став 1 ќе изврши делумен или целосен пренос на Б-интегрирана еколошка дозвола со издавање на нова дозвола на новиот оператор во рок од 30 дена од приемот на известувањето од став (2) на овој член.

(4) Во случај на измена на операторот на дел од инсталацијата за која се издава Б-интегрирана еколошка дозвола, надлежните органи од член 88 став 1 ќе го пренесе предметниот дел од Б-интегрираната дозвола на новиот оператор со издавање на нова Б-интегрирана еколошка дозвола.

Член 100

Одземање на Б-интегрирана еколошка дозвола

(1) Надлежните органи од член 88 став 1 донесува решение за одземање Б-интегрираната еколошка дозвола, доколку:

- а) загадувањето на животната средина постигнало нивоа кои предизвикуваат сериозни последици врз човековиот живот и здравје и врз животната средина;
- б) операторот повеќе од двапати ги прекршил задолжителните услови утврдени во Б-интегрираната еколошка дозвола, што е утврдено со записник на овластен инспектор за животна средина,
- в) операторот извршил измени на инсталацијата, без претходно да го извести надлежните органи од член 88 став 1 и без да добие соодветна дозвола; или
- г) не го платил годишниот надоместок во определениот рок;
- (2) Операторот може да поднесе жалба до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен против решението од ставот (1) на овој член, во рок од 15 дена од доставувањето на решението. Жалбата не ги одложува решенијата.
- (3) Б-интегрираната еколошка дозвола ќе престане да важи:
- а) со поминување на рокот на важење на дозволата;
- б) дозволата е одземена согласно став (1) на овој член.
- (4) надлежните органи од член 88 став 1 го евидентира престанокот на дозволата во Регистарот за Б-интегрирани еколошки дозволи.
- (5) За престанокот на Б-интегрираната еколошка дозвола соодветно се применува член 50 од овој закон.
- (6) Носителот на Б-интегрираната еколошка дозвола нема право на надомест на штета којашто е претрпена како резултат на одземањето на Б-интегрираната еколошка дозвола.

Член 101

Обврска на носителот на Б-интегрирана еколошка дозвола за известување

- (1) Носителот на Б-интегрираната еколошка дозвола е должен да го извести Стручниот орган за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола, и тоа:
- редовно, за резултатите од мониторингот спроведуван согласно со задолжителните условите од Б-интегрираната еколошка дозвола;
 - веднаш, за секој дефект несреќа и/или хаварија што имале или би можеле да имаат значително влијание врз здравјето на луѓето, животната средина или на имотот;
 - за секоја промена во работата на инсталацијата која може да има влијание врз животната средина, здравјето на луѓето или имотот;
- (2) Носителот на Б-интегрирана еколошка дозвола е должен да ги почитува сите услови од дозволата.

Член 102

Надоместоци

- (1) Операторите на инсталациите од член 87 се должни да плаќаат надоместок:
- при поднесување на барање за добивање Б-интегрирана еколошка дозвола,
 - при поднесување на барање за измена или пренос на Б-интегрирана еколошка дозвола,
 - за поседување на Б-интегрирана еколошка дозвола, која се плаќа годишно и
 - за редовен надзор на инсталацијата, во согласност со условите во Б-интегрираната еколошка дозвола.

- Надлежниот орган од член 88 од овој закон е должен најдоцна до 31.05 во тековната година да подготви и достави решение за износот на годишниот надомест за измината година во тековната година за поседување на Б – интегрирана еколошка дозвола.

(2) Владата на Република Македонија ја пропишува висината на надоместокот кој треба да го плаќаат операторите од ставот (1) на овој член на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Определувањето на висината на надоместокот од ставот (2) на овој член се врши врз основа на бројот на местата на инсталацијата од кои се испуштаат емисии во животната средина, бројот на задолжителните услови и мерки утврдени во дозволата, видот и големината на емисиите во животната средина, како и врз основа на површината што ја зафаќа инсталацијата. Висината на надоместокот, утврден за секој индустриски сектор одделно, не може да биде помалку од 300 денари ни повеќе од 3.000 денари по број, вид, големина и површина по хектар.

(4) Средствата добиени од надоместокот од ставот (1) на овој член се уплаќаат на посебна буџетска сметка, како приход на буџетот на општината, односно како приход на Буџетот на градот Скопје, а се користат за покривање на трошоците за добивање, пренос или измени и контрола на Б-интегрираната еколошка дозвола.

(5) Средствата добиени од надоместокот од ставот (1) на овој член за Б-интегрирана еколошка дозвола во заштитено подрачје се уплаќаат на посебна сметка на Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина, а се користат за покривање на трошоците за добивање, пренос или измена, како и контрола на Б-интегрираната еколошка дозвола во заштитено подрачје.

ГЛАВА X НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 103

Надлежни органи за инспекциски надзор

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот на државна управа од областа на заштита на животната средина.

(2) Инспекцискиот надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина (во натамошниот текст: државни инспектори).

(3) За работите од надлежност на општината односно на градот Скопје, утврдени со овој закон, инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон вршат овластени инспектори за животна средина на општината и овластени инспектори за животна средина на градот Скопје (во натамошниот текст: овластени инспектори).

Член 104

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

Во вршењето на надзорот од својот делокруг државниот инспектор има право да:

1. провери дали е добиена А или Б интегрирана еколошка дозвола и да изврши увид и контрола врз работата на инсталацијата за да провери дали инсталацијата работи согласно условите на интегрираната дозвола;
2. провери дали сите документи и податоци поврзани со барањето на дозволата и постапката на издавањето и со мониторингот од задолжителните услови на интегрираната еколошка дозвола се зачувани во времето кога А- интегрираната дозвола е важечка како и пет години по нејзиното истекување, и дали истите се на располагање по барање на Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина или Инспекторатот за животна средина
3. провери дали се исполнети условите за известување од член 20. на овој Закон

(2) При вршење на инспекциски надзор, инспекторот за животна средина може да побара присуство на лице од Стручниот орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина.

(3) Редовниот надзор над инсталацијата утврден во интегрираната еколошка дозвола се врши од државните инспектори, и доколку е побарано, во присуство на службено лице од Стручниот орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина.

(4) Во однос на одредени прашања кои согласно овој или друг закон се назначени како надлежност на Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина, државниот инспектор исто така може да врши надзор врз инсталациите со Б интегрирани еколошки дозволи, како и врз објектите кои вршат други активности и дејности.

Член 105

Донесување на одлуки од страна на државниот инспектор за животна средина

(1) При вршење на инспекциски надзор, државниот инспектор за животна средина е задолжен врз основа на одлука да:

1. забрани работа на објекти, постројки или инсталации заради штетните дејности кои предизвикуваат загадување или деградација на животната средина и оштетување на човековиот живот и човековото здравје, без оглед на тоа дали условите за нивната дејност и дозволи, одобренијата и согласноста се обезбедени или не, согласно законот, за период од најмногу 90 дена, во кој рок треба да се отстранат предизвикувачите на настанатата состојба;
2. ограничи или забрани работа на правно или физичко лице кое не успеало да ги исполни условите утврдени во интегрираните еколошки дозволи, сè до нивно исполнување, но во рок од најмногу 90 дена, во кој рок треба да се отстранат предизвикувачите на настанатата состојба;
3. ги задолжи правните или физичките лица да преземат мерки кои се потребни за исполнување на условите утврдени во интегрираната еколошка дозвола;
4. ги задолжи правните или физичките лица да вршат мониторинг на загадувањето на животната средина во рок од најмногу 90 дена во случај на појава на загадување во близина на објектот на правното или физичкото лице онаму каде што се врши активноста за која се претпоставува дека загадува;
5. ограничи или забрани работа на правно и физичко лице на кое не му е издадена интегрирана еколошка дозвола се додека не се , се елиминираат условите кои довеле до таа ситуација;
6. ограничи или забрани работа на правни и физички лица кои во животната средина испуштаат емисии кои ги надминуваат емисиите пропишани со закон или пропис усвоен врз основа на законот и/или емисии утврдени во интегрираните еколошки дозволи, во рок од најмногу 90 дена, во кој рок треба да се елиминираат условите кои довеле до таа ситуација;

(2) Ако при вршење на инспекциски надзор, државниот инспектор за животна средина утврди дека правните или физичките лица не се во согласност со законите и другите регулативи, техничките прописи, стандардите и други општи акти врз основа на кои е издадена А или Б интегрираната еколошка дозвола, тој/таа нерегуларностите ги наведува во записник и со одлука утврдува рок за време на којшто истите треба да се елиминираат.

(3) Мерките за отстранување на штетните последици што настанале со загадувањето или со деградација на животната средина и на природата, за доведување на животната средина во претходна или задоволителна состојба од ставот (1) на овој член, државниот инспектор може да ги определи во соработка со органот Надлежен за издавање на А или Б интегрирана еколошка дозвола.

(4) Ако при вршење на инспекциски надзор, државниот инспектор за животна средина утврди дека рокот утврден во одлуката од став (1) на овој член очигледно не е доволен за правното и физичкото лице да преземе мерки за да се усогласи со законите и другите прописи, техничките регулативи, стандардите или другите општи акти, државниот инспектор може да утврди дополнителен рок кој не смее да биде подолг од најмногу 120 дополнителни дена во споредба со рокот од став (1) на овој член.

(5) Државниот инспектор за животна средина ќе издаде усна наредба за итна и неодложна елиминација на утврдените недостатоци доколку се утврди директна опасност по човековиот живот и човековото здравје. Државниот инспектор за животна средина оваа усна наредба ќе ја евидентира во записник во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, и ќе ги информира другите надлежни инспектори или другите државни органи за утврдените нерегуларности и од нив ќе побара интервенција.

(6) Доколку утврдените нерегуларности од став (7) на овој член претставуваат опасност за животната средина, човековиот живот и човековото здравје, државниот инспектор ќе издаде усна наредба со која што непосредно ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употребата на сите средства и опрема за вршењето на дејноста.

(7) Во случаите од став (8) на овој член државниот инспектор ќе издаде писмена одлука во рок од 48 часа од давањето на усната наредба.

(8) Трошоците за чување и складирање на одземената опрема, производите, уредите и апаратите кои се извор на загадување или деградација на животната средина, ќе се снесат од страна на лицето од којшто биле одземени.

(9) Инспекторот за животна средина ќе издаде потврда за повремено одземање на конфискуваните предмети од став (1) точка 8 од овој член.

(10) Предметите ќе се одземат и со нив ќе се постапи согласно Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична или прекршочна постапка.

Член 106

Надзор над законитоста на работата на органите на општината

(1) Надзорот над законитоста на работата на органите на општината, т.е. Градот Скопје ќе се врши согласно начелата на законитост, одговорност и независност при остварувањето на нивните надлежности.

(2) Надзорот од став (1) на овој член ќе се врши од страна на органот на државната управа одговорен за работите од областа на животната средина.

(3) Надзорот над работата на органите на Општината и Градот Скопје извршен од органот на државната управа одговорен за работите од областа на животната средина го вклучува следново:

1. Надзорот утврдува дали општините и Градот Скопје ги исполниле условите за издавање на Б интегрирани еколошки дозволи
2. Надзорот утврдува дали градоначалникот на општината, градоначалникот на Градот Скопје и градоначалникот на општините на Град Скопје водат регистар за Б интегрирани еколошки дозволи во нивните општини и дали доставуваат примерок од истиот до Стручниот орган на државната управа за работите од областа на животната средина (член 89 став 4);
3. Надзорот утврдува дали се проверени условите утврдени во дозволата согласно член 89 од овој закон;
4. Надзорот утврдува дали општината, Градот Скопје и општините во Градот Скопје издаваат Б интегрирани еколошки дозволи на начин и под услови и според постапката пропишани од овој Закон.

(4) За преземените мерки и активности од ставот (3) на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа

(5) При вршењето на работите од ставот (3) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје да им достави укажување и да им определи рок во кој треба да ги отстранат констатираните недостатоци во остварувањето на нивната надлежност

Член 107

Одземање на извршување на надлежност

(1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нивна надлежност и за чиешто извршување се одговорни општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, министерот со решение ја одзема соодветната надлежност, а вршењето на тие работи го презема органот за животна средина кои ги спроведува преку Стручниот орган, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(2) Органот за животната средина преку Стручниот орган, работите од надлежност на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје од ставот (1) на овој член, ги врши во име и за сметка на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје

(3) За преземањето на работите од ставот (1) на овој член се известуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

(4) При вршењето на превземените работи за спроведување на овој закон кои се во надлежност на општината односно градот Скопје, Стручниот орган е должен да води евиденција за направените трошоци кои ќе бидат надоместени од сметката на општината односно градот Скопје на кој/а е одземен/а надлежноста.

ГЛАВА XI ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 109 Прекршоци од I категорија

- (1) Глоба во износ од 6.000 до 7.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 37.000 до 41.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 62.000 до 69.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице односно 2.000 евра во денарска противвредност за трговец поединец, доколку Не го информирал веднаш стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина во случај ако има прекршување на почитување и постапување по барањата дадени во интегрираната еколошка дозвола односно во општите обврзувачки правила за активностите од помал обем – Б инсталации (член 15 (2) алинеја 1)
- Не ги чува сите документи и информации во врска со работењето на инсталацијата односно постројката кои се однесуваат на барањето за интегрираната еколошка дозвола или регистрација, издавањето на интегрираната еколошка дозвола или решението за регистрација, резултатите од мониторингот, како и документите од инспекцискиот надзор за период од најмалку десет години од денот на нивното издавање односно најмалку десет години по престанокот на работа на инсталацијата односно постројката и не овозможува достапност на овие документи до Стручниот орган или Државниот инспекторат за животна средина и на нивно барање не ги доставува сите потребни податоци и информации со кои располага, а се поврзани со работата на инсталацијата односно постројката (член 20 (1), (2) и (3))
- Не го известил во рок од 30 дена стручниот орган за намерата за престанок на работата на инсталацијата и во прилог на известувањето не доставил предлог план за престанок со работа на инсталацијата со предлог мерки за ремедијација на локацијата на која се наоѓа инсталацијата. (член 50 (1))
- Не подготвил основен извештај и не го доставил до Стручниот орган (член 51 (1)).

- Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи не се регистрирале во Националниот регистар од член 16 од овој закон пред да започнат со вршење на дејноста или активноста (член 73 (2))
- Инсталациите кои користат органски растворувачи не се регистрирале во Националниот регистар од член 16 од овој закон пред да започнат со вршење на дејноста или активноста (член 74 (2))
- Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи кои направиле промена на инсталацијата или постројката која треба да поседува интегрирана еколошка дозвола во рок од најмалку 60 дена пред да ја направи промената не започнала постапка за добивање на интегрирана еколошка дозвола член 75 став (8)
- Инсталациите кои користат органски растворувачи не поднеле барање за бришење на инсталацијата од Националниот регистар од член 16 од овој закон во рок од 90 дена од денот на затворањето на инсталацијата (Член 77 (1))
- Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи не доставиле извештај еднаш годишно до Стручниот орган за видот и количината на органските растворувачи кои ги користел во претходната година, кои ги променил со растворувачи кои имаат помали емисии и помалку опасни супстанции (член 82 (2))
- Носителот на дозволата не ги известил надлежните органи од член 88 став 1 за измена во работата на инсталацијата, со информации за обемот и за начинот на кој се извршуваат планираните промени во работењето на инсталацијата, за влијанието на промените врз животната средина како и за податоците на мониторинг (член 98 (1))
- Во случај на било која промена на оператор, носителот на издадената Б-интегрирана еколошка дозвола не ги известил надлежните органи од член 88 став 1, и не доставил информации и докази за промената (член 99 (2))
- Носителот на Б – интегрирана еколошка дозвола не го известува редовно стручниот орган согласно член 101 од овој закон

(2) Глоба во износ од 350 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 700 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 2.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 3.500 евра во денарска противвредност кај големи трговци ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за изрекување на прекршоците од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд.

(5) Надлежен орган за прекршоците од ставот (3) на овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

(6) Доколку дејствијата од став (1) на овој член предизвикуваат голема штета за животната средина и човековото здравје, ќе се изрече казна пропорционална со нивото на предизвиканата штета, но не повеќе од три пати повисока од износот утврден во став (1) од овој член.

(7) Доколку постои опасност правното лице од став (1) на овој член да изврши повторен прекршок кој е опасен по животот и здравјето на луѓето, може да се изрече казна привремена забрана за вршење на одредена дејност со времетраење кое не е подолго од 30 дена.

Член 110 **Прекршоци од II категорија**

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 88.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице односно 3.000 евра во денарска противвредност за трговец поединец, доколку:

- Не го информирал стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина, како и надлежните органи за заштита и спасување во случај на хаварии и несреќи (член 14 (1) алинеја 1)
- Не започнал веднаш да презема мерки со кои ќе се обезбеди усогласеност со условите во дозволата во што е можно пократок рок во случај ако има прекршување на почитување и постапување по барањата дадени во интегрираната еколошка дозвола односно во општите обврзувачки правила за активностите од помал обем – Б инсталации и/или не го известил стручниот орган, општината односно Град Скопје, и Државниот Инспекторат за животна средина односно овластениот инспектор за животна средина за преземените и спроведените мерки (член 15 (2) алинеја 2 и алинеја 3)
- Не спроведува мониторинг на емисиите што се испуштаат во животната средина на начин како што е утврдено во барањата пропишани во интегрираната еколошка дозвола, која е во согласност со прописите со кои се уредува одделната област или медиум на животната средина, прописите донесени врз основа на овој закон, и НДТ заклучоците (Член 19 (1) и (2))

- Инсталациите за титаниум диоксид не обезбедуваат континуиран мониторинг на отпадните гасови што се испуштаат во воздухот на одделни супстанции и материи во зависност од тоа кои хемиски процеси се применуваат во инсталацијата (член 71 (2))
- Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи, заради намалување на емисиите не подготвиле План за намалување на емисиите на испарливи органски соединенија согласно член 75 (1) од овој закон се со цел нивно сведување на исто и/или пониско ниво од граничните вредности на емисија утврдени во општите обврзувачки правила.
- Не превзел мерки со кои ќе ги минимизира емисиите на испарливи органски соединенија за време на започнување со работа на инсталацијата и нејзино исклучување Член 83 став (4)

1.

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 1.000 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 3.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 5.000 евра во денарска противвредност кај големи трговци ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба од 450 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции на овој член е надлежниот суд.

(5) Доколку како резултат на прекршокот од став (1) и/или став (5) од овој член настане голема штета на животната средина и човековото здравје, може да се изрече казна пропорционална на предизвиканата штета, но не повисока од пет пати од износот утврден во ставовите (1) и (5) од овој член.

(6) Доколку постои опасност дека правното лице од став (1) на овој член изврши повторен прекршок кој е опасен по човековиот живот и човековото здравје, може да се изрече дополнителнозабрана за вршење на дејност во траење од најмногу 30 дена.

Член 111 **Прекршоци од III категорија**

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице односно 4.000 евра во денарска противвредност за трговец поединец доколку:

- Не превземе итни мерки за ограничување на последиците од несреќи и хаварии во животната средина и спречување на можни понатамошни несреќи и хаварии (член 14 (1) алинеја 2
- Не ги сведе емисиите во воздухот, водата или почвата, како и нивоата на бучавата, што се испуштаат од вршењето на дејноста или активноста во рамките на граничните вредности што се утврдени во прописите со кои се уредува одделната област или медиум на животната средина според овој закон и/или прописите донесени врз основа на овој закон, заклучоците за најдобрите достапни техники (во понатамошниот текст: НДТ заклучоци), како и/или согласно барањата пропишани во интегрираната еколошка дозвола (Член 18 (1) и (2))
 - Не спровел неопходни мерки за грижа по конечниот престанок на дејностите или активностите за отстранување на опасни материи, контрола, задржување или нивно намалување во почвата по конечното престанување на дејностите или активностите (Член 52 (2)):
 - Инсталациите за титаниум диоксид вршат испуштање во површински и подземни води спротивно од член 69 од овој закон
 - Инсталациите за титаниум диоксид постапуваат спротивно на член 70 од овој закон
 - Инсталациите кои употребуваат органски растворувачи ги испуштаат емисиите на отпадни материи и супстанции како и на фугитивните емисии во животната средина спротивно на граничните вредности на емисија утврдени во општите обврзувачки правила (Член 73 (3))

(2) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност кај микро трговци, 1.500 евра во денарска противвредност кај мали трговци, 4.000 евра во денарска противвредност кај средни трговци и 7.000 евра во денарска противвредност кај големи трговци, ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата во ставот (1) на овој член.

(3) Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

(4) Доколку прекршокот од став (1) на овој член доведе до со поголема штета за човековиот живот и здравје, изречените глоби можат да бидат пропорционални со предизвиканата штета, но не повисоки од седум пати од износот од став (1) на овој член.

(5) За прекршокот од став (1) на овој член, на правното лице од став (1) од овој член може да му се изрече дополнително забрана за вршење на дејност.

(6) Доколку прекршокот од став (1) на овој член е направен со цел сторителот да се стекне со сопствена имотна корист или имотна корист за друго лице, може да се изрече глоба од 130.000 евра во денарска противвредност.

(7) Доколку се утврди дека прекршокот од став (1) на овој член е извршен од страна на организирана група од најмалку три лица, може да се изрече глоба во износ од 150.000 евра во денарска противвредност.

Член 112

Прекршочни санкции за службени лица

Прекршочните санкции за службените лица кои се одговорни за спроведувањето на овој закон ќе се изречат согласно Законот за животна средина.

Член 113

Постапка за порамнување и спогодување

(1) За прекршоците утврдени во членови 100 – 102, 142, 143, 144, 145 и 146 од овој закон, инспекторот за животна средина е задолжен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членот 147 и 148 од овој закон, државниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор треба на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогодување пред да поднесе барање за поведување на прекршочната постапка.

(3) Доколку се постигне договор за спогодување, глобата на сторителот може да се намали најмногу за половина од максималната пропишана глоба за прекршок и/или да се изречат задолженија кои сторителот треба да ги исполни во одреден временски рок.

(4) Министерот ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 114

Спроведување на прекршочната постапка

Постапките пред Прекршочната комисија ќе се водат согласно одредбите на Законот за животна средина.

XII

ТРАНЗИЦИОНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 115

(1) Поблиски прописи за спроведување на овој Закон ќе се усвојат во рок од шест месеци од денот на објавување на овој закон во Службен Весник на Република Северна Македонија.

Член 116

Членовите од XII и XIV глава од Законот за животна средина („Службен Весник на Република Северна Македонија“ бр.53/05), како и членовите од глава X од Законот за управување со отпад („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 216/21) ќе престанат да важат од денот на стапување на сила на овој закон.

Член 117

Завршна одредба

Овој закон ќе стапи во сила 2 години од денот на објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија“.